HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:43 Page 1

Občianske noviny

HLAS

Trenčianske Stankovce

07/2021

hlas.stankovce@gmail.com

Zlúčenie obcí Malé Stankovce, Rozvadze, Sedličná a Veľké Stankovce do jednej spoločnej:

Trenčianske Stankovce majú 50 rokov

Presne 27. novembra 1971 bola naša obec zaregistrovaná Ministerstvom vnútra ČSSR.

Začal som si viac vážiť, kde žijem

Prvý krát, keď som dostal ponuku pomôcť pri natočení filmu *„Trenčianske Stankovce 1971 - 2021"* k výročiu zlúčenia obcí, bol som nadšený. Hneď som prikývol, že sa rád na tom budem podieľať.

Začali sme sa stretávať a tvoriť myšlienky. Bolo toho zo začiatku veľa a ja som toho veľa nevedel o obci ani o jej histórii, no každým stretnutím sa môj záujem a pohľad na obec a ľudí v nej žijúcich menil. Začal som si viac vážiť, kde žijem. Natáčanie samotné nám zabralo veľmi veľa času. Snažili sme sa o autentickosť a nechceli sme, aby film a ľudia v ňom účinkujúci pôsobili stroho. Snažili sme sa skôr zachytiť spontánnosť okamihu, radosť a pravé emócie. Tá najťažšia práca prišla až potom. Celé hodiny a hodiny, niekoľko mesiacov strávených usilovným triedením a hľadaním správnych slov, strihaním záberov, úpravy filmových záberov a mnoho ďalšej trpezlivej práce. Môžem s kľudom povedať, že každý z nás film *„Trenčianske Stankovce 1971-2021"* videl už asi tisíc krát.

Chcel by som sa prihovoriť hlavne k mladším občanom našej obce. Vám všetkým, ktorí možno ešte neviete toľko o tejto krásnej dedinke, no ste jednou z jej najpodstatnejších súčastí. Všetko, čo vaši rodičia a dedovia budovali je teraz vo vašich rukách a je dôležité vedieť, aké úsilie do toho dali. Len potom s tým vieme naložiť tým správnym spôsobom. Ja, ako mladý chalan, som si to nedokázal predstaviť. Pri každodennej ceste do školy som nikdy neuvažoval, aká história sa skrýva za každou budovou a cestou, po ktorej idem.

To, čo držíme v rukách je nástroj, ktorý nám je predávaný z generácie na generáciu, je pokropený kvapkami potu a krvi našich predkov. Ak ho človek drží ľahostajne, všetko úsilie sa stratí. Spadne ako domček z karát. Viem to, lebo až pri natáčaní tohto filmu k 50. výročiu založenia spoločnej obce som si uvedomil, kde som vlastne vyrastal. Je to ako keby ste chodili každý deň tou istou cestou, ale vždy po tme a nevideli okolie, len cestu a zrazu jedného dňa nad tou cestou vychádza svetlo a vy už nepozeráte len vpred, ale vidíte, čo všetko je a celú dobu bolo okolo vás. Takto to vnímam ja.

Na záver dúfam, že sa všetkým bude film páčiť, a že zanechá odkaz aj budúcim generáciám, pretože hlavne preto sme ho tvorili. Aby tu po nás niečo zostalo. Niečo, čo vás bude motivovať budovať a ísť ďalej.

Na záver by som sa chcel poďakovať všetkým, ktorí priložili ruku k dielu a popriať všetkým prijemné sledovanie.

Marek Beňovič

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:43 Page 2

Ovocná alej na starej ceste

Udalosť

Dobrá vec sa podarila! V prvú novembrovú sobotu dostala myšlienka vybudovať alej s ovocnými stromami reálnu podobu. Bol to dlhý čas, kým sa podarilo dostať do tohto bodu. Plány začali ešte v roku 2017, kedy sa podarilo zrekonštruovať historický drevený kríž. Bol postavený na pamiatku ľudí, ktorí padli v boji v období kuruczkej vojny v bitke pri Hámroch v roku 1708. V minulosti išla cez Rozvadze cesta, ktorá spájala Trenčín s Beckovom. Cesta viedla práve popri tomto kríži, na mieste, kde aktuálne vznikla alej.

V sobotu ráno po 9 hodine sa v okolí kríža začali schádzať prví ľudia. Odborníci pod vedením Petra Kadáka v tom čase už usilovne pripravovali stromčeky na sadenie. Spolu približne 140 ks stromčekov čakalo na vysadenie. Nachádzali sa medzi nimi hrušky, slivky a jablone, všetko stromy zo starých regionálnych odrôd, ktoré sa už vytratili z našich záhrad. Na každého, kto si stromček objednal, čakala súpiska, na ktorej mali uvedenú presnú polohu stromčeka spolu s podrobným popisom sadených stromčekov. Do akcie sa zapojilo 40 rodín, ktoré si adoptovali stromčeky. Stankovčania si zakúpili rôzne počty ovocných drevín, niekto jeden a niekto aj viac.

Pozvanie na túto milú akciu prijali aj predseda TSK Jaroslav Baška, Miroslav Maxon, evanjelická farárka Jarmila Petrulová s manželom Milanom Petrulom, náš rodák rímskokatolícky kňaz Juraj Sedláček, predseda družstva Stanislav Kobza, starosta Martin Markech a bývalá starostka obce Eva Beňovičová. Spoločne s Vendelínom Sedláčkom zasadili v okolí kríža jedenásť líp.

Svoje miesto v aleji budú mať aj rôznorodé dreviny, ktoré si vysadí miestna škola. Slúžiť bude pre žiakov, v rámci edukácie o rozličných druhoch stromov. V budúcnosti je v pláne výsadba kvetinovej lúky s hotelmi pre hmyz. Okrem toho sa tu plánujú osadiť aj lavičky na počesť ľudí, ktorí sa spájajú s našou obcou.

Po úspešnom vysadení stromčekov bola možnosť opiecť si rôzne dobroty na ohnisku, ktoré sme udržiavali od samotného rána. Tak ako vždy, keď sa stretne partia folkloristov, nemohol chýbať ani spev sprevádzaný harmonikou a klarinetom. Niet divu, že poslední *„stromkári"* odchádzali, až keď sa začalo stmievať.

Už nám zostáva len trpezlivo počkať do príchodu jari, keď sa alej zazelená a ukáže sa v plnej kráse. Verím, že sa postupne stane obľúbeným miestom každého z nás, kde sa môže stíšiť, načerpať energiu, jednoducho oáza pokoja u nás v Stankoviach.

Zuzana Bučková

Predaj knihy - Mozaika života ...

Oznam

Kniha *„Mozaika života našej dediny"*, o ktorej sme už viackrát písali na stránkach našich novín, je konečne na svete. Voňavá po čerstvej tlačiarenskej černi pristála na pulte piešťanskej tlačiarne a ja držím v rukách absolútne prvý výtlačok tejto viac ako 500 stranovej knihy.

Kniha má byť poctou ľuďom, ktorí tvorili dejiny obce, aj tým, ktorí tvoria jej súčasnosť. V neposlednom rade je aj o mladých šikovných a talentovaných ľuďoch, ktorí isto budú jej budúcnosťou.

Je to kniha písaná Stankovčanmi o Stankovciach. Kniha je plná fotografií viac či menej súvisiacich s obsahom, no je mozaikou a odrazom toho, čo naši pisatelia opísali. Veríme, že si čitatelia v nej nájdu zaujímavé témy.

Knihu bude možné zakúpiť v F-klube pod Obecným úradom a vo vybraných predajniach po našej obci či prevádzkach reštaurácií.

Po dlhej úvahe a nákladoch spojených s jej realizáciou sme stanovili cenu jedného kusa na 14,- eur. Nám ostáva už len knihu náležite pokrstiť a následne dať do predaja.

Dušan Pevný

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:43 Page 3

Juniorská Majsterka Európy - Lea Tanáčová

Chválime

Juniorské Majstrovstvá Európy WAKO v kickboxe v Čiernej Hore, ktoré sa konali 5. - 14. 11. 2021, sú za nami a pre nás absolútne úspešné! Naša ešte len 16-ročná Lea Tanáčova reprezentovala Slovensko a náš klub v najtvrdšej kickbox disciplíne K1 v mladších juniorkách do 48 kg. Tento rok to bol najkvalitnejší turnaj, kde sa juniorskí K1 zápasníci môžu predstaviť a porovnať svoje sily!

Vo svojej kategórii ich bolo 5, čo znamenalo 2 alebo 3 zápasy na zlato. My sme dúfali, že budeme mať 3, aby sme čo najviac zápasili. Los nás však dal hneď do semifinále so srbskou šampiónkou Nikolič. Tento zápas Lea zvládla, zvíťazila a postúpila do finále!

Tam ju čakala ruská šampiónka Kirik. Ten zápas vyhrala Lea s absolútnym prehľadom a dominanciou hlavne vďaka svojej tvrdosti a výbornej kondičke. A tým pádom sa po 2 výhrach stala Majsterkou Európy v K1 mladších junioriek do 48kg!

Pre nás je toto zlato cenné hlavne vďaka tomu, že za posledných 10 rokov sa nikomu zo Slovenka nepodarilo získať zlato na ME juniorov WAKO v K1. Ako vidno, zlaté medaily sa odtiaľto ťažko nosia.

„Leuša" ukázala na 16 rokov neskutočné výkony a ja, ako tréner, nemôžem byť na ňu viac hrdý! To čo dosiahla, si doslova za posledné roky tvrdo v tomto športe vydrela. Aj keď občas možno boli nejaké krízy, tak vždy vydržala a *„makala"* ďalej. Takže som rád, že sa jej sen o tom, aby jej hrali hymnu na stupni víťazov, pred pár dňami zhmotnil a splnil.

Nie nadarmo je Lea považovaná momentálne za najväčší talent juniorskej scény K1 a Muay Thai. Obrovská gratulácia ešte raz a absolútne zaslúžené!

Vďaka Slovenskému zväzu kickboxu, že jej dala možnosť reprezentovať Slovensko na tomto vrcholnom podujatí.

Leu nečaká žiadny oddych, ale už o 11 dní pokračuje! Tentoraz na Juniorských Majstrovstvách Sveta IFMA v Thajskom boxe v Thajsku! Držte jej palce a sledujte ju na jej Instagrame.

Lea nám k tomu všetkému sama napísala: *„Stále tomu nemôžem uveriť, že to, na čo som tak dlho trénovala sa konečne podarilo. Ďakujem všetkým, ktorí na mňa myslia, držia mi palce a veria v moje víťazstvá."*

Tomáš Tadlánek

Flores musarum - ocenenie

Bleskovka

V rámci podujatia Flores Musarum si svoje ocenenie prevzali umelci pôsobiaci v kultúrnej oblasti. Štyri kultúrne inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK naň za roky 2020 a 2021 navrhli viac ako štyridsiatku laureátov.

Trenčiansky hrad bol po dlhšej prestávke opäť hostiteľom prestížneho oceňovania významných jednotlivcov a kolektívov pôsobiacich v oblasti kultúry v Trenčianskom kraji. Keramický kvet na drevenom podstavci a ďakovný list predsedu TSK si prevzali ocenení z okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Myjava a Bánovce nad Bebravou.

Na návrh Trenčianskeho osvetového strediska bol medzi ocenenými kolektívmi aj náš kolektív FS Rozvadžan. Dostalo sa mu tak uznania za svoju doterajšiu 10-ročnú činnosť a propagáciu folklóru. Ocenenie odovzdával predseda TSK Jaroslav Baška, ktorý vo svojom príhovore povedal: *„Takýmto spôsobom chceme poďakovať všetkým, ktorí zachovávajú tradície, robia kultúru a zabávajú nás. Naozaj si to vážime a ceníme, veľakrát to, čo robíte pre kultúru, totiž robíte iba za slovíčko ďakujem."*

Vendelín Sedláček

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:43 Page 4

To bola paráda, toľko krásnych zvieratiek

Týmito slovami sa s nami lúčilo jedno malé dievčatko po návšteve našej regionálnej výstavy zvierat Laugaricio Cup 2021, ktorá sa konala 23. - 24. októbra 2021 na nádvorí Základnej školy v Trenčianskych Stankovciach. Pre nás, usporiadateľov, stankovských chovateľov, sú takéto slová balzamom na duši. Sme pyšní na to, že výstavou, ktorú sme usporiadali na novom mieste, sme zaujali okrem tradičných návštevníkov i širokú verejnosť. Rozžiarené oči žiakov základnej i materskej školy boli pre nás povzbudzujúcim prostriedkom, ktorý nám dáva nové nápady pre budúcnosť.

najmenší návštevníci

Sme hrdí na to, že našou zásluhou sa slnkom vysvietené nádvorie Základnej školy Jána Lipského v Trenčianskych Stankovciach ozývalo pravými vidieckymi zvukmi. Od gagotu husí cez kvákanie kačíc, hrkútanie holubov až k spevu kohútov. Vystavovatelia – chovatelia hydiny, králikov a holubov z Českej republiky, Litvy, Lotyšska, Poľska, Rakúska, Rumunska a Slovenska nám predstavili 788 zvierat.

Ako je verejnosti známe, náš vlastnoručne postavený chovateľský areál v Malých Stankovciach opúšťame po dohode s predstaviteľmi

Spoločenské organizácie

Česká hus - šampión výstavy, chov Peter Ďubašík

obce a ECAV v prospech výstavby domu opatrovateľskej služby. Začíname tým novú etapu: *„I keď je smutné opúšťať staré hniezdo, nesmieme sa zastaviť a musíme letieť ďalej!"*

To, že sme v roku 2020 výstavu museli zrušiť tri dni pred inštaláciou, bolo pre nás silnou motiváciou, aby sme ju usporiadali, a tým dokázali, že sme dôstojným reprezentantom nielen našej obce, regiónu, ale i celého Slovenska.

Napriek stále fungujúcim, ale zvládnuteľným protipandemickým opatreniam, sme sa pokúsili pre samotné zvieratá, vystavovateľov, posudzovateľov a návštevníkov zaistiť kvalitný servis a usporiadať hodnotný chovateľský a kultúrny zážitok. Tím ľudí, ktorí tento zážitok pripravil, tvorili nielen členovia našej základnej organizácie, ale i naši priatelia chovatelia z Veľkých Bieroviec. Nesmierne si vážime súčinnosť s Obecným podnikom služieb ako i s vedením Základnej školy.

tím organizátorov

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 5

Najlepší jedinec v každej kategórii získali titul *„Šampión Laugaricio"*. Najúspešnejším vystavovateľom z našej základnej organizácie bol so štyrmi udelenými cenami: *„Šampión Laugaricio"* (česká hus), *„Memoriál Rudolfa Mojžiša"* (kolekcia česká hus), dvoma čestnými cenami (králik strieborný malý, svetlý strieborný a kura plemena Australorpka) - Peter Ďubašík z Veľkých Stankoviec. Konkurencia bola veľká.

Pre nás organizátorov je potešujúce, že sme počas výstavy zaregistrovali návštevníkov z Estónska, Lotyšska, Litvy, Poľska, Maďarska, Rakúska, Nemecka, bratov spoza Moravy a množstvo našich slovenských kolegov z rôznych častí Slovenska. K dispozícii bolo v ponuke na predaj 305 zvierat, z ktorých väčšina zmenila majiteľa.

Kočinka zdrobnená

Čo dodať? Márna by bola naša snaha bez pomoci našich partnerov a podporovateľov, ktorí nám pomáhajú znášať ťarchu nákladov na usporiadanie takejto výstavy. Rád by som sa poďakoval všetkým, ktorí prispeli k zdarnej príprave a priebehu výstavy, napr.: TSK, Obci Trenčianske Stankovce, Národnej sieti rozvoja vidieka, Boskopu a množstvu ďalších firiem!

Niečo končí, niečo začína a my už máme myšlienky a nápady, ako výstavu v budúcnosti vylepšiť a ešte viac ju spríjemniť. A máte taký nápad i vy? Tak sem s ním.

Peter Žuffa

Je nám cťou, že vás môžeme pozvať
už na V. ročník výstavy,
ktorá bude v roku 2022 pod názvom:

LAUGARICIO CUP 2022

Trenčianska Inter-regionálna výstava zvierat
s medzinárodnou účasťou

Trenčianske Stankovce
21. - 23. október 2022

Peter Ďubašík najúspešnejší vystavovateľ

Stankovčania na MMM v Košiciach

Naši športovci

Tradičný termín - prvá októbrová nedeľa (3. 10. 2021). Tradičný čas štartu (09:00 hod.). Medzinárodný maratón mieru je najstarší maratón v Európe a tretí najstarší na svete. Najväčšie bežecké podujatie na Slovensku. Slnečno, bez silnejšieho vetra, asi 10 stupňov Celzia, ideálne počasie na beh.

Denis Lauko, Lenka Eržiová, Miroslav Letko, Ján Surovský

Trať je rovinatá, pozostávajúca z dvoch rovnakých *„okruhov"* cez mesto, spolu 42 km a 195 m. Štart a cieľ po krásnom modrom koberci. Približne 900 bežcov, 200 bežkýň a tisícky divákov okolo trate. Medzi bežcami až piati bežci spätí s našou obcou. Každý s vôľou zdolať trať v čo najkratšom čase.

Takto sa im to podarilo:

Miroslav Letko, 3:01:56, jeho tretí najlepší maratónsky čas a najlepší čas na košickej trati.

Martin Ľahký, 3:04:24, osobný rekord.

Branislav Hromník, 3:44:16, jeho prvý maratón.

Ján Surovský, 3:59:22, splnil svoj cieľ sťažený obmedzeným časom na tréning.

Denis Lauko, 4:07:24, osobný rekord, jeho ôsmy maratón.

Víťaz Keňan Kerio Reuben Kiprop s časom 2:07:18 bol nad naše sily, ale to nám z dobrej nálady a spokojnosti nijako neubralo. Už teraz sa tešíme na ďalšie behy a maratóny.

Miroslav Letko

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 6

Zmeny na futbalovom ihrisku

Chválihodné

Nielen športoví priaznivci, ale aj široká verejnosť si všimla zmien na futbalovom ihrisku v areáli Oddychového centra v Rozvadzoch. Nuž, každé rastlinstvo, každá živá pôdna kultúra prechádza rôznymi fázami svojho vegetačného života. A to sa stalo aj s povrchom ihriska v našom areáli.

Po takmer pätnástich rokoch sa pôvodne vysadená tráva úplne vytratila a každoročne doplňovaná nová zmes nebola schopná regenerovať svoj rast po vysokej záťaži zo zápasov a tréningov futbalových mužstiev.

Keď sa k tomu pridala pleseň, ktorá v určitých obdobiach napadala trávu, neboli sme už schopní udržiavať trávnik vo vysokej kvalite. Napriek snahe hospodárov, ktorých práca bola neoceniteľná a z časti aj nedocenená.

Vedenie športového klubu OŠK sa v letných mesiacoch rozhodlo, že iné riešenie ako rekonštrukcia podložia a trávnika nie je možné, a tak rozhodlo o tomto úkone.

Dnes je nový trávnik po rekonštrukcii vo fáze rastu, počasie mu umožňuje rozvinúť korene a všetci veríme, že na jarnú časť sezóny bude v plnej kondícii.

Zostáva povedať, že náklady spojené s touto rekonštrukciou si hradil športový klub z vlastných zdrojov. Treba však dodať, že vlastné zdroje sú poskladané zo sponzorských peňazí, poskytnutej dotácie obce a z poukázaného podielu 2% zisku PO a FO za predchádzajúci rok.

Rekonštrukcia trávnika stála 9.510,- Eur, rekonštrukcia polievacieho systému a jeho rozšírenie 2.127,- Eur, rozšírenie osvetlenia 730,- Eur a repasácia umelého trávnika viac ako 2.500,- Eur.

Ďakujeme všetkým, ktorí nám pomohli pri zveľadení a ochrane obecného majetku.

Redakčná rada

Spoznali sme jej meno

Pátrali sme

Je veľmi zaujímavé skúmať našu históriu a spoznávať ľudí na fotografiách. Ešte zaujímavejšie je, keď s nami spolupracujete, vážení čitatelia.

Ozvali sa nám viacerí čitatelia a my dnes môžeme prezradiť meno aj poslednej pani z fotografie, ktorá bola zverejnená v rubrike Historické foto. Sedela v prostrednej rade, presne v prostriedku a volá sa Zuzana Dedíková.

Čiže prostredný rad je v tomto zložení - z ľavej strany Pelechová Anna, Repková Magda, Dedíková Zuzana, Repková Mária a babka Zlatošová Katarína. Krstné meno Kataríny Zlatošovej nám prezradil jej pravnuk Jaroslav Podkovčík. Ďakujeme všetkým za pomoc!

Dušan Pevný

Karma či osud

Postreh

Behom pár týždňov prišlo Slovensko o dvoch významných ľudí v kultúre. Prvým bol herec, komik, glosátor Milan Lasica a druhým spevák a skladateľ Miroslav Žbirka. Obaja odišli náhle a nečakane. Pán Lasica už síce vo veku 80 rokov priamo na javisku, ale ešte plný elánu do ďalšej práce. Pán Žbirka po krátkej chorobe, zápale pľúc v 69 rokoch. Mal v pláne komponovanie nových piesní, vydanie ďalšieho albumu a šnúru koncertných vystúpení.

Už nič z toho neurobia. Smrť ukončila ich plány. A my sa môžeme zamýšľať, že čím to je.

Osud, karma, božia vôľa? Každý si to vysvetlí po svojom, záleží od toho, kto čomu verí. Ľudia sa síce delia na veriacich a neveriacich, ale všetci na svete sme vlastne veriaci. Jedni veria, že boh je a nepotrebujú na to žiadny dôkaz. Druhý veria, že boh nie je, aj keď na to žiadny dôkaz nemajú. Či patríme k prvým alebo k druhým, neovplyvní to skutočnosť, že raz sa všetci pominieme. A môže to prísť aj náhle. Ale my veľa vecí odkladáme: návštevu rodičov, ospravedlnenie sa niekomu, stretnutia s priateľmi, či len to povedať svojmu partnerovi – ľúbim ťa.

Vravíme si: *„To zajtra, o týždeň, o mesiac."* Prečo nie dnes? Zajtra tu už ten dotyčný nemusí byť a nás to bude možno do konca života škrieť. Alebo tu už nebudeme my. Veď o živote alebo smrti nerozhodujeme my, ale božia vôľa, karma, či osud…..

Váž si svojho života každý jeden deň,
čo môžeš zmeniť, rýchle to zmeň.
Váž si, pokiaľ žiješ, celú svoju rodinu,
lebo nik z nás nepozná dňa ani hodinu.
Váž si svojej lásky všetky jej dni,
nikdy nevieš, ktorý bude tvoj posledný.

Pavol Múdry

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 7

Hviezdicový výstup na Inovec

Na vlastné oči

Priaznivcom turistiky a milovníkom prírody je určený Hviezdicový výstup na Inovec (1042 m), ktorý sa pravidelne konáva na jeseň. Túto tradičnú turistickú akciu, ktorá sa v posledných rokoch stala najnavštevovanejšou v trenčianskom regióne, pravidelne organizuje turistický odbor TJ Letecké opravovne v Trenčíne a tomto roku sa uskutočnil už 38. ročník.

Hviezdicový znamená to, že na výstup si účastníci mohli vybrať ľubovoľnú trasu - zo Selca, z Trenč. Stankoviec, od Radaru, z Trenč. Turnej, Trenčianskeho Jastrabia, Dubodiela alebo Mníchovej Lehoty. Výstup bol zároveň aj ako Memoriál Vlada Švancára, bývalého predsedu, horolezca a člena slovenských vojenských expedícií do Himalájí. Ten v roku 1998 úspešne zdolal Šiša Pangmu (8046 m), ale osudnou sa mu stala ďalšia 8-tisícovka Dhaulagiri (Biela hora), kde 14. 10. 2014 tragicky zahynul v základnom tábore po páde lavíny.

V tomto roku sa výstup konal 17. októbra. Pre tých účastníkov, ktorí výstup na vrchol zvládli v čase od 10.00 do 13.00 h čakal v cieli pamätný list, samolepka so znakom výstupu a malé občerstvenie. Počasie bolo priam ideálne a na samotný vrchol vystúpilo viac ako 350 turistov rôznych vekových kategórií hlavne z okresu Trenčín, ale aj zo vzdialenejších miest. A samozrejme, veľa bolo aj účastníkov z našej obce Trenčianske Stankovce. Každý z turistov si zvolil svoju trasu výstupu, či už podľa miesta svojho bydliska alebo podľa náročnosti výstupovej trasy a svojich fyzických schopností. Azda najnáročnejšia bola trasa zo Selca po zelenej značke. Naša obec mala svoje zastúpenie aj medzi organizátormi akcie, keď deň predtým Ivan Horniak s ďalšími chystali drevo na oheň a v čase výstupu Zuzka Jančová zapisovala účastníkov a odovzdávala pamätné listy.

Všetci, ktorí sa výstupu zúčastnili, podporili zmysluplnú akciu. Mnohí prišli z ďaleka, z rôznych kútov Slovenska i cudziny. Prišli tiež takí, ktorí to robili ako výkonnostnú turistickú trasu. Skvelé je to, že na vrchole Inovca bolo vidieť len samé úsmevy. Zostáva len doplniť: *„O rok dovidenia na 39. ročníku Hviezdicového výstupu na Inovec, memoriáli Vlada Švancára"*.

Štefan Šmatlák

Vraj pamäť a samostatné myslenie je prežitkom

Odkaz

Nedávno sa k nám dostali od našich priateľov z Kanady a Austrálie slová, ktoré zazneli od reportéra televízie Sky News vo veci demonštrácií na tému – klimatické zmeny. Stojí za to si ich prečítať, aby nám, ako povedal autor týchto myšlienok, *„múdrosti"* neprerástli cez hlavu. Nech sa páči, príhovor mladým ľuďom zo Sky News:

„Ste prvá generácia, ktorá má klimatizáciu v každej učebni, vaša výučba je založená na počítačoch, televíziu máte v každej miestnosti, elektronické prostriedky môžete používať celý deň.

Miesto pešej chôdze do školy využívate všetky typy dopravy na spaľovacie motory. Veľa z vás dokonca denne vozia rodičia tzv. „rodičovskými taxíkmi" až pred bránu školy.

Ste zatiaľ najväčším užívateľom spotrebného tovaru v dejinách ľudstva. Všetci si stále kupujete nové oblečenie, aby ste boli trendoví, aj keď sú vám minuloročné veci stále úplne v pohode.

Ťažko si z vás niekto opraví oblečenie. Netušíte ako vymeniť pokazený zips, alebo ako používať šijaciu ihlu.

Akýkoľvek váš protest bude oznámený prostredníctvom digitálnych a elektronických prostriedkov. Telefón, tablet, sociálne siete sú on-line 24 hodín denne. So svojimi elektronickými hračkami ste najväčší užívatelia energie na svete.

Pred akýmkoľvek protestom vypnite klimatizáciu, choďte pešo do školy, vypnite telefóny.

Nič z toho sa však nestane, pretože ste sebeckí, špatne vycvičení a manipulovaní ľuďmi, ktorí vás využívajú a hovoria vám, že robíte vznešenú vec, zatiaľ čo vy sa bavíte a užívate si najšialenejší konzumný luxus.

Zobuďte sa a buďte ticho. Nájdite si všetky fakty a začnite zlepšovať svet sami u seba. Nevyhlasujte za páchateľov klimatických zmien ľudí, ktorí žili celý život udržateľným spôsobom."

Redakčná rada

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 8

Budova základnej školy má 65 rokov

Výročie školy

Tento rok si v obci pripomíname niekoľko významných dátumov. Zlúčená obec má 50 rokov, výročia majú historické osobnosti ako Lipský, Mikulík, Križan-Žiranský, baťko Kišš, Podhradský, organár Pevný či ďalší. V neposlednom rade si je treba pripomenúť 65. výročie otvorenia budovy Základnej školy v našej obci. Pozrime sa na to, čo predchádzalo tomuto kroku.

Škola v roku 1956

V roku 1953 bola prevedená reorganizácia školstva v našich obciach. Vedením spoločnej školy bol poverený Augustín Naďovič. Po tejto reorganizácii bola škola provizórne umiestnená v 6 budovách a troch obciach (nebola len v Rozvadzoch). Dokonca boli dve učebne umiestnené aj v bývalom hostinci na *„Brodku"*. Učebne boli roztrúsené po dedinách a výučba v nich bola veľmi sťažená prechádzaním z jednej budovy do druhej vo vzdialenosti takmer 2 km. Tým sa žiaci ukracovali o čas a vyučujúci si ničili zdravie ustavičnými presunmi.

Novostavba školy – bola vzhľadom k daným nevyhovujúcim podmienkam – nanajvýš nutná. Preto odišla z vedenia školy žiadosť na Poveríctvo školstva do Bratislavy. Pre výstavbu sa vyhliadol pozemok v Malých Stankovciach na bývalom pozemku statkára Juraja Kochanovského a odkúpila sa záhrada Pavla Tomíka z Rozvádz.

Dňa 6. januára 1954 bola vytvorená komisia v zložení Augustín Naďovič, Ján Maňo a Pavol Beňovič, ktorá na dvakrát bola v Bratislave na poverenictve výstavby a stavba sa stále odkladala. Vedenie školy a MNV sa rozhodli, že pôjdu priamo za predsedom vlády Viliamom Širokým. Tak sa 27. mája 1954 vybrali za predsedom vlády Augustín Naďovič a Jozef Kollár. Neprijal ich kvôli chorobe, dal však príkaz svojim podriadeným, aby bolo žiadosti vyhovené. Keď si vypočuli našu delegáciu, dali okamžite príkaz Ministerstvu školstva, aby bola stavba školy daná do plánu pre rok 1955 mimo limitu štátneho rozpočtu. Ministerstvo školstva v Prahe dalo teda 17. júna 1954 príkaz Poverenictvu výstavby v Bratislave, aby dalo stavbe budovy školy kladné stanovisko.

Učiteľský zbor

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 9

Na odporučenie hospodársko-technickej dokumentačnej komisie schválilo Povereníctvo školstva dňa 31. augusta 1954 pod číslom 27.286/54-B-II. úvodný projekt stavby Osemročnej strednej školy 14 triednej a 4 bytových jednotiek vo Veľkých Stankovciach (poznámka redakcie – na pozemkoch Malých Stankoviec) v cene súhrnného predbežného rozpočtu vo výške 4 790 000,- Kčs. Niekoľkoročný sen sa tak stával skutočnosťou.

V januári 1955 sa začalo so stavbou školy a bytovky. Stavbu prevádzali Pozemné stavby, závod 714 v Trenčíne. Vedúcim stavby bol Ján Škúci z Veľkých Stankoviec. Hlavným majstrom bol staviteľ Holl z Čiech. Hlavný stavebný dozor vykonával Štefan Trokan z Trenčína. Práce postupovali veľmi dobre, bola nádej, že škola bude hotová v predpísanom čase.

Rok 1956 sa niesol v znamení dokončenia a otvorenia novej školy. Takmer všetci naši občania sa zúčastnili na slávnostnom odovzdaní novej školskej budovy – dňa 28. októbra 1956. Na slávnosti boli prítomní školskí činitelia, inšpektori, vedenie obcí, členovia ZRPŠ a mnoho ďalších ľudí.

Nová škola mala 11 tried, dve z toho boli špeciálne, telocvičňu a bytovku. Cena školskej budovy bola – 6 565 115,- Kčs, cena učiteľskej bytovky – 377 000,- Kčs, cena zariadenia školských kancelárií a vybavenia tried – 225 000,- Kčs. Stala sa v tom čase spádovou školou pre 4 382 obyvateľov, čiže chodili do nej deti aj zo širokého okolia, nielen zo Stankoviec, ale aj Veľkých Bieroviec, Opatoviec, Selca a Krivosúd-Bodovky.

Zaujímavosťou je fakt, ktorý nás zaujal a opisujeme ho z archívov v plnom znení:

„Všetko je postavené v katastri a na pozemkoch obce Malé Stankovce. Ona poskytla pozemky a štát finančné prostriedky. Pomenovanie školy ostalo ZŠ Veľké Stankovce, pretože škola bola provizórne zriadená vo Veľkých Stankovciach v kultúrnom dome a po výstavbe školy v Malých Stankovciach sa presťahovala do novej budovy. Vina na nesprávnom pomenovaní bola pripisovaná bývalým starým funkcionárom v obciach, ktorí nevedeli pri zahájení stavby školy obhájiť správnosť názvu tejto ustanovizne."

No aspoň, že ju máme a našim predchodcom sa ju podarilo vybudovať. Aj pre túto záležitosť bolo veľmi dôležité zlúčenie pôvodných obcí v jednu pod názvom Trenčianske Stankovce. Dnes patrí Základná škola Jána Lipského, a vždy patrila, medzi najvýznamnejšie školy regiónu. Zaslúžilo sa o to nespočetné množstvo učiteľov a riaditeľov, ktorým aj po rokoch i v súčasnosti patrí veľká vďaka.

Požiadali sme súčasnú pani riaditeľku Mgr. Gabiku Trnavskú o pár slov k tomuto výročiu:

„Za obdobie svojej existencie prešla škola mnohými vývojovými zmenami, rekonštrukciami. Dnes je to škola, ktorá nezabúda na tradície, ale hľadí aj do budúcnosti. V súvislosti s rekonštrukciami mi nedá nespomenúť pani Mgr. Darinu Sýkorovú – bývalú riaditeľku ZŠ, ktorá sa veľkou mierou zaslúžila o jej súčasnú podobu a zároveň jej vysloviť veľké „ĎAKUJEM". V súčasnosti školu modernizujeme, vylepšujeme a zútulňujeme, aby sa v nej všetci cítili čo najpríjemnejšie.

Má 20 kmeňových tried, 10 na 1. stupni a 10 na 2. stupni. Okrem nich sa žiaci učia v odborných učebniach. Škola má zriadené 2 učebne cudzích jazykov, 2 učebne informatiky, jednu učebňu techniky, učebňu chémie/fyziky, veľkú telocvičňu, malú gymnastickú sálu, keramickú dielňu a žiacku kuchynku. Všetky učebne aj kancelárie sú plne vybavené počítačovou technikou a novým moderným nábytkom.

Základnú školu navštevuje 405 žiakov. 253 z Trenčianskych Stankoviec, 43 z Veľkých Bieroviec, 21 z Opatoviec, 25 z Krivosúd–Bodovky, 41 zo Selca a 22 žiakov zo širšieho okolia. Pôsobí v nej 40 pedagogických a 14 nepedagogických zamestnancov.

Nuž, milá škola, čo ti k tvojej 65-ke priať? Veľa múdrych učiteľov, ešte múdrejších žiakov, ktorí ťa preslávia za hranicami obce, ba i kraja."

Dušan Pevný

Otvorenie školy 28. 10. 1956, vľavo riaditeľ Augustín Naďovič

Deti aktívne pomáhajú pri ochrane prírody

Školské aktivity

Žiaci našej základnej školy sa zapoja do projektu *„Výsadba ovocnej aleje pri náučnom chodníku"* v našej obci.

Na hodinách Techniky a Pracovného vyučovania sa počas zimných mesiacov teoreticky pripravia a na jar prakticky vykonajú výsadbu tradičných slovenských kríkov, ako je drienka, hloh, jarabina a ruža šípová. Sú vzácne vďaka bohatým liečivým účinkom a širokým možnostiam zužitkovania. Plody deti vysušia a pre spolužiakov z nich pripravia ochutnávku čajov, džemov, mastičiek.....

V nových priestoroch školskej dielne vyrobia deti z odpadových materiálov kŕmidlá pre vtákov, ktoré umiestnia na stromy v školskom areáli a v ovocnej aleji. Dúfame, že na semienka, orechy a loj prilákame sýkorky, ďatle, drozdy, chochláče, straky a sojky.

V zime budeme so žiakmi vyrábať *„Domčeky pre hmyz"*, aby sme na jar do sadu prilákali včely, lienky, a zlatoočká. Radi by sme použili prírodný a už nepotrebný materiál.

Ivana Mayerová

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 10

Čo sme tento rok robili pre deti?

Robíme to pre deti

V dnešnej dobe sa organizovanie hromadných podujatí stáva adrenalínovým zážitkom. Je ťažké niečo plánovať, organizovať a jednať s partnermi a spoluusporiadateľmi, keď neviete, či sa vôbec podujatie uskutoční. Preto sme naplánovali tohtoročné akcie trochu striedmejšie oproti predchádzajúcim obdobiam.

Zatiaľ sme nikdy neprerušili tradíciu Dňa detí. Vymysleli sme si tentokrát vesmírnu tému. Na rôznych stanovištiach malí kozmonauti/astronauti/tajkonauti plnili rôzne úlohy. Nakoniec museli čeliť invázii mimozemšťanov. Našťastie sa ich podarilo zahnať a nebezpečenstvo ovládnutia Trenčianskych Stankoviec zelenými príšerami bolo zažehnané. Bola to najväčšia intergalaktická vojna na území našej obce.

V júni sme opäť pokračovali v už osvedčenej spolupráci s Občianskym združením Snívame spolu, ktoré sa venuje podpore rodín s deťmi so zdravotným postihnutím. Aj tentokrát sme im pomáhali na detskom benefičnom festivale v Trenčíne na Ostrove. Na *„Snívame spolu festík"* prebiehali na jednotlivých stanovištiach súťaže zručnosti a cibrenie motorických schopností. O zábavu sa starali detskí interpreti: Dúhalka, Paci Pac, Tom a Elo, Bambule a najlepší moderátor a zabávač široko-ďaleko, DJ Cesto.

Naše samostatné väčšie podujatia sme cielene plánovali na mesiac august. Na začiatku augusta sme zorganizovali detský prekážkový beh v obci Svinná s názvom *„Perúnova výzva"*. Perún bol slovanský predkresťanský boh hromu a blesku. Bol jedným z najuctievanejších božstiev naprieč slovanskými kmeňmi. Nepotrebujeme Spartan race, máme vlastnú a veľmi bohatú históriu a mytológiu. Preto sme vzdali úctu našim predkom.

Deti na podujatí museli čo najrýchlejšie zdolávať rôzne prekážky, ktoré ich čakali na trati. Súťažili v kategóriách do 6, do 8, do 10 a nad 10 rokov. Po ukončení súťaže prebehli prvé *„Majstrovstvá sveta v céčkach"*. Rodičia, ktorí túto hru v detstve hrávali, museli deťom najprv vysvetliť pravidlá. Bolo vidieť, že ako malí sa tejto zábavke intenzívne venovali počas prestávok medzi hodinami na základnej škole. Tu boli kategórie dievčatá, chlapci, ženy a muži (neodišiel som ako majster sveta, skončil som tretí). O týždeň neskôr sa najlepší účastníci za odmenu mohli plaviť na dračej lodi Nostradamus po Váhu. Opäť mali radosť aj dospelé deti.

Nebol by to pre nás dobrý rok, keby sme neuskutočnili naše najstaršie podujatie *„Bodovský pedál"*. Štvrtý ročník sa niesol po minuloročnom miernom poklese účastníkov opäť v narastajúcom počte. Na štart sa postavilo celkovo 65 detí a vydarili sa aj preteky dospelých. Tiež sme mali po prvýkrát medzi pretekármi zastúpenie s medzinárodnou účasťou (Nemecko, Česko). Teší nás to o to viac, že v tom istom čase sa konala aj Detská tour Petra Sagana v Červenom kláštore, detské preteky na Bikefeste v Kálnici a preteky Osa academy v Dubnici nad Váhom. Takisto máme každým rokom profesionálnejší tím dobrovoľníkov a aj v materiálnom zabezpečení je vidieť progres z roka na rok.

Tieto podujatia by sme ale nemohli uskutočniť bez podpory našich dlhodobých a aj nových partnerov:

Trenčiansky samosprávny kraj, Obec Trenčianske Stankovce, Vaillant Group a. s., Tesco, Trenčín Region, Google, Bicykloraj Trenčín, Entrepot s. r. o., Color company s. r. o., Nadácia SPP, Oblastná organizácia cestovného ruchu Trenčianska Teplá a Dobrovoľný hasičský zbor Trenčianske Stankovce.

Takisto by to nešlo bez našich obetavých členov a dobrovoľníkov:

Martin Vlček, Roman Ako, Xénia Aková, Romanka Aková, Adam Ako, Zdenko Poruban, Andrea Porubanová, Eva Longauerová, Katarína Hromníková, Peter Bambura, Miroslava Bamburová, Juraj Forgáč, Gabriela Betáková, Eva Klandúch Machovičová, Olívia Ziegler, Aurel Ziegler, Lívia Zieglerová, zdravotníci Natália Lukšová a Peter Lukšo, maľovanie na tvár Helenka Mikolášková a Kaja Vanková, najlepší moderátor, zabávač a roztlieskavač DJ Cesto – Peter Chromý.

Verím, že sa na budúcoročných podujatiach s vami stretneme bez rôznych obmedzení a tešíme sa. Tak ako sme nikdy nikoho nediskriminovali na základe farby pleti, národnosti a vierovyznania, nebudeme to robiť ani v prípade očkovania/neočkovania.

RadovanZiegler
predseda Robíme to pre deti O. Z.

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 11

Tentokrát na sever - Stockholm

Na potulkách svetom

Pravidelne koncom leta balím plavky, bielo-modré pásikavé tričko a vydávam sa na týždňovú plavbu loďou. Tento rok som horúci juh Európy zamenil za chladnejší sever, pribalil som aj čiapku, zimnú vetrovku a s kolegami sa vydal na 22 - hodinovú cestu autom smer hlavné mesto Švédska spoznať Stockholm Archipelago, teda Štokholmské súostrovie, ktoré je najväčším súostrovím Švédska a je tvorené zhruba tridsiatimi tisíckami ostrovov a ostrovčekov.

Súostrovie sa tiahne od švédskeho hlavného mesta Štokholmu do vzdialenosti zhruba 60 km na východ. Medzi najznámejšie ostrovy patria Dalarö, Finnhamn, Grinda, Husar, Ingar, Ljusterö, Moja, Nässlingen, Rödlöga, Sandhamne. Podľa dediny Ytterby na ostrove Resarö boli pomenované štyri chemické prvky, ktoré tu boli medzi rokmi 1794 až 1878 objavené: erbium, terbium, yterbium a ytrium. Ide o jediné miesto na svete, kde boli objavené hneď štyri chemické prvky.

Štokholmské súostrovie má zhruba 10 000 stálych obyvateľov a dnes je hlavne obľúbenou prázdninovou destináciou s približne 50 000 rekreačnými chatami, vlastnenými prevažne obyvateľmi Štokholmu. Takmer pri každej chate je možné vidieť aj saunu. Spojenie väčších ostrovov s pevninou zabezpečujú pravidelné trajektové a lodné linky. Na menšie ostrovy sa obyvatelia dopravujú vlastnými loďami alebo vodným taxi.

Naša cesta sa začala v Brne, odkiaľ sa naša 8 - členná posádka vydala dodávkou na 1800 km dlhú cestu. V piatok na poludnie sme vyrazili a v sobotu dopoludnia sme prišli do Stockholmu, kde sme si pozreli Vasa múzeum. Je tu vystavená takmer úplne dochovaná loď Vasa, ktorá sa potopila pri svojej prvej plavbe v roku 1628. Loď v celkovej dĺžke 69 m bola postavená na pokyn Gustava II. Adolfa, plavila sa iba približne 1500 m a potopila sa po poryve vetra, ktorý ju naklonil a cez delové strieľne následne natiekla voda.

Po prehliadke múzea nás čakal presun do prístavu a prehliadka vrátane prebrania našej lode s inštrukciami - Cruiser 55, Rawa. Na druhý deň nás čakala prvá etapa plavby, ktorú nám však skomplikovali utrhnuté šrauby na hlavnom kardane. Majiteľovi lode sa, našťastie, podarilo dodať nám na more nové. Tak sme po oprave mohli ďalší deň pokračovať podľa plánu a pozrieť si mnohé nádherné ostrovy, prekrásne zátoky medzi nimi, užiť si vietor a plavbu v náklone. Pozrieť krásne historické centrá miest a ochutnať zaujímavé kulinárske špeciality.

Posledný deň sme si ešte spravili prehliadku Štockholmského prístavu z lode a po vrátení prázdnych plastových fliaš do obchodu nás čakala cesta domov.

Martin Ľahký

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 12

Ustanovujúce zasadnutie MNV - 1971

50 rokov od zlúčenia

Prvé spoločné rokovanie poslancov obce Trenčianske Stankovce po voľbách v roku 1971 sa uskutočnilo v decembri toho istého roku. Prvýkrát sa stretli v pozícii, keď sa rozhodovalo už o spoločnom osude Stankoviec.

Ustanovujúce plenárne zasadnutie MNV, tak sa totiž volalo, sa uskutočnilo v jedálni Základnej školy v Trenčianskych Stankovciach dňa 17. 12. 1971 o 16.00 hodine.

Prítomní boli všetci zvolení poslanci obce, zopár hostí a za nadriadený orgán - Okresný národný výbor jeho predseda Mikuláš Andris.

Program ustanovujúcej schôdze mal dva body (uvedieme presne podľa zápisnice):

1. Voľby orgánov MNV, predsedu MNV, Rady MNV a jednotlivých komisií nového MNV obce Trenčianske Stankovce.
2. Rôzne – podľa pokynov Okresného národného výboru.

Návrh členov do nových orgánov prednášal Augustín Naďovič.

Do Rady MNV boli zvolení:

Beták Pavol, Bočáková Anna, Hladký Štefan, Holička Jozef, Humera Michal, Kadák Jozef (R), Obdržal Jozef, Škúca Anna, Záhumenský Štefan.

Do Finančnej komisie boli zvolení:

Ševčík Rudolf – predseda komisie, Barincová Anna, Chrastina Ján, Kadák Jozef (VS), Ľahká Alica.

Do Komisie ochrany verejného poriadku boli zvolení:

Juráček Vladimír – predseda komisie, Hermanová Paulína, Chrastina Štefan, Mikuláš Pavol, Naďovič Augustín.

Všetky uznesenia a závery boli jednohlasne schválené. Historicky prvé uznesenie poslancov obce Trenčianske Stankovce bolo v tomto znení:

Uznesenie č. 1/1971-M

„Plenárne ustanovujúce zasadnutie MNV v Trenčianskych Stankovciach potvrdzuje a jednohlasne súhlasí s návrhom na uznesenie predneseného na dnešnom zasadnutí vo veci schválenia predsedu MNV, Rady MNV, ako aj finančnej komisie a komisie OVP - ďalšie úlohy obsiahnuté v návrhu uznesenia - tieto v plnom rozsahu potvrdzuje."

Úloha trvalá.

Zodpovedný predseda MNV.

Redakčná rada

Prví poslanci - voľby 1971

50 rokov od zlúčenia

V zmysle zákona o voľbách do NV a vyšších zastupiteľských orgánov č. 56/71 Zb. sa 26. a 27. novembra 1971 konali celoštátne voľby. Deň konania volieb 27.11.1971 bol zároveň dňom vzniku spoločnej obce. V tento deň bol urobený oficiálny zápis na Ministerstve vnútra ČSSR o zlúčení obcí do spoločnej pod názvom Trenčianske Stankovce.

Podľa správy o overení výsledkov volieb mandátovou komisiou, ktorú predkladal pán Jozef Kadák z Rozvádz, sa volieb zúčastnilo 1 546 voličov. Celkový počet zapísaných voličov bol 1 551. Piati občania, ktorí sa volieb nezúčastnili a boli ku dňu volieb pobytom trvale prihlásení na tunajšom MNV podľa zistení okrskovej komisie odvolili v miestach, kde sa v tom čase zdržiavali.

Za poslancov vzniknutej zlúčenej obce boli zvolení: Holička Jozef, Naďovič Augustín, Hladký Štefan, Ševčík Rudolf, Záhumenský Ján, Ľahká Alica, Bučková Katarína, Ďurišová Anna (č. 154), Ďurišová Anna (č. 220), Škúca Anna, Kadák Jozef (VS), Vigľašský Štefan, Kadlečík Pavol, Humera Michal, Cibulíková Anna, Bočák Ján, Beták Pavol, Kadák Jozef (R), Mikuláš Pavol, Juráček Vladimír, Obdržal Jozef, Bočáková Anna, Chrastina Štefan, Chrastina Ján, Mojžiš Jozef, Záhumenský Štefan.

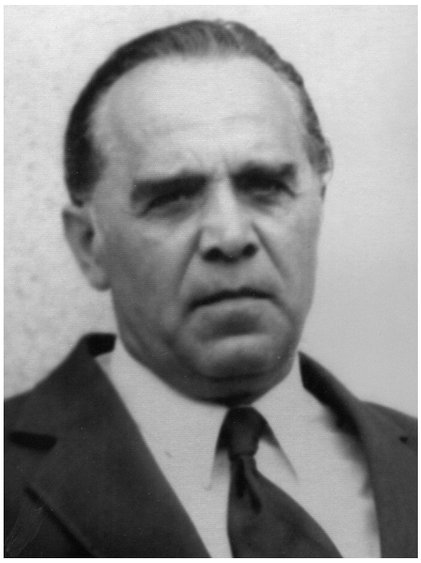

Michal Humera

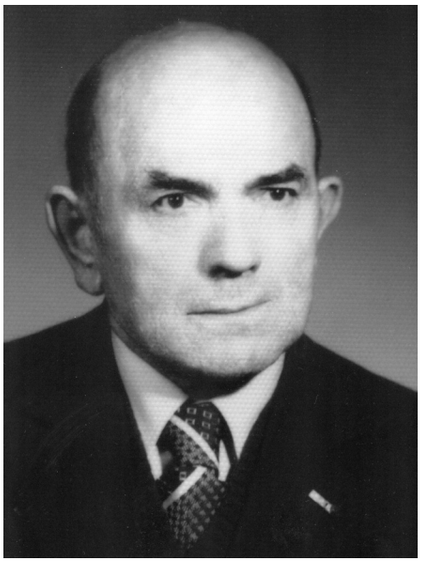

Pavol Mikuláš

V správe mandátovej komisie sa píše, že boli všetci právoplatne zvolení. Konečné výsledky o účasti voličov vo voľbách do NV v obci Trenčianske Stankovce boli dosiahnuté vo výške 99,9 %.

Na záver povedal pán Kadák, že mandátová komisia pri overení volebných výsledkov zistila a konštatovala, že voľby do Národného výboru v obci boli prevedené podľa stanovených zákonov.

Citácia sľubu poslancov:

„Zaväzujeme sa, že nám zverené úlohy budeme vykonávať čestne a zodpovedne, že nesklameme dôveru svojich voličov – občanov novovytvorenej obce Trenčianske Stankovce. Budeme sa starať o jej skrášľovanie a zveľaďovanie, a závery 14. Zjazdu KSČ sú pre nás záväzné a perspektívne realizovateľné, budeme verní Sovietskemu zväzu, najväčšiemu priateľovi a ochrancovi."

Dušan Pevný

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 13

Programové vyhlásenie MNV - 1971

Je treba povedať, že v tomto obšírnom materiáli je plno vtedajšej politickej propagandy a odkazov na pôsobenie centrálnej moci v štáte, ale taká bola doba a nám neprináleží hodnotiť jej politické pozadie, ale chceme upriamiť pozornosť na plán vývoja zlúčenej obce.

Samozrejme, v tomto vyhlásení sa upriamila pozornosť aj na veci, ktoré predchádzali zlúčeniu a prechádzali už pod správu nového vedenia obce. Snahou všetkých doterajších funkcionárov jednotlivých Národných výborov (myslené do roku 1971) bolo podieľať sa čo najviac na zveľaďovaní a skrášľovaní vlastnej obce, pokiaľ mali k tomuto finančné možnosti. A tak zhodnotili, čo sa urobilo za posledné volebné obdobie v jednotlivých obciach (1967-1971). Správu prednášal Štefan Hladký.

Pri zlučovaní sa zo strany vyšších orgánov často hovorilo: *„Ak sa zlúčite, bude predpoklad lepšieho zohľadnenia vašich požiadaviek."* A tak predstavitelia obce očakávali, že nadriadené orgány budú požiadavky obce postupne realizovať. Nezabúdajme, išlo o plánované hospodárstvo v tej dobe (normalizácia...).

Programové vyhlásenie MNV prednášal Štefan Hladký. Vybrali sme časť z plánovaných a požadovaných investícií v programu:

- výstavba nového spoločenského kultúrneho domu, zdôvodnenie – naša mládež sa právo domáha svojich požiadaviek, ktoré im nemohli byť za doterajšej situácie dané, využívanie voľného času v krčmách nie je prínosom socialistickej spoločnosti,

Brigádnici pri výstavbe obecných budov

50 rokov od zlúčenia

- výstavba obchodnej siete, zdôvodnenie – doterajšie obchodno-prevádzkové priestory v žiadnom prípade nepostačujú a tiež narušujú aký-taký estetický vzhľad obce,
- výstavba nového zdravotného strediska, zdôvodnenie – súčasné zdravotné stredisko je bez zubnej ambulancie, roentgenu a lekárne,
- výstavba obchodného domu s reštauráciou, zdôvodnenie – sústrediť a zabezpečiť všetky služby obchodného sortimentu pod jednu strechu,
- výstavba plynofikácie, zdôvodnenie – dožadujú sa miestni občania a tiež JRD, škola, prevádzky, pekáreň,
- výstavba kanalizácií a vodovodov pre novú IBV, zdôvodnenie – pokračovať v naplánovaných aktivitách bývalých NV.

Čo všetko a kedy sa podarilo, necháme zhodnotiť čitateľov, no plány boli smelé.

Záverom citácií z programového vyhlásenia MNV z roku 1971 odcitujeme pasáž zo záveru návrhu: *„Už dnes, na tomto plenárnom zasadnutí by som chcel naniesť výzvu Okresného výboru Národného frontu v Galante na prijatie socialistických záväzkov na realizáciu volebných programov pre rok 1972. Predpokladám, že táto výzva bude jednohlasne prijatá a uvedená do života..."*

Aj toto bolo súčasťou prvého uznesenia MNV v Trenčianskych Stankovciach v roku 1971.

Návrh na uznesenie predkladal Rudolf Ševčík. Rokovanie bolo ukončené Internacionálou.

Redakčná rada

Voľba prvého predsedu MNV - 1971

Návrh na voľbu prvého predsedu MNV v Trenčianskych Stankovciach podával 17. 12. 1971 pán Augustín Naďovič. Poverenie dostal od Dedinskej organizácie KSS a na základe odporučenia vyšších straníckych orgánov.

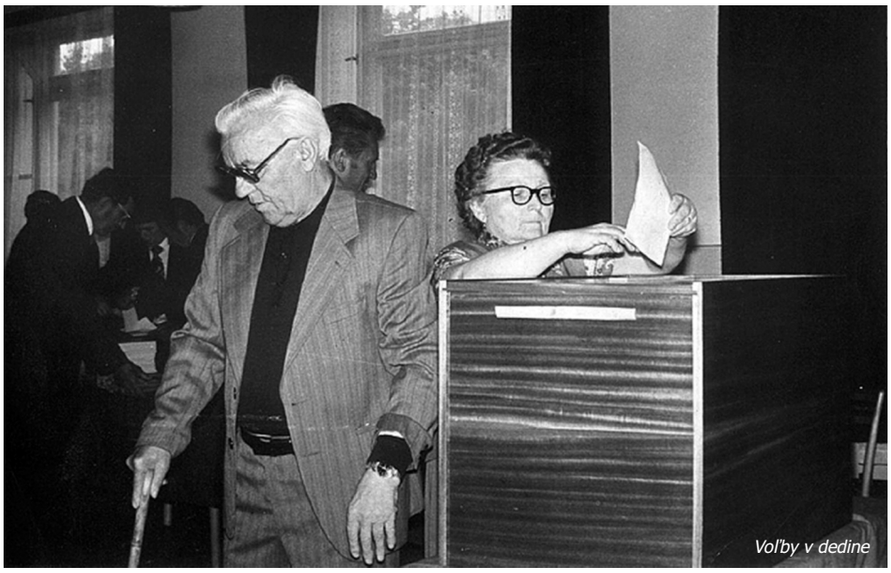

Voľby v dedine

50 rokov od zlúčenia

Citujeme jeho slová pri prednášaní návrhu: *„Do funkcie predsedu MNV navrhujem a súčasne doporučujem súdruha Štefana Hladkého, doterajšieho predsedu MNV vo Veľkých Stankovciach."*

Z návrhu ďalej vyberáme v rámci zdôvodnenia... Štefan Hladký je členom strany od roku 1948, oddaný socialistickej spoločnosti. V MNV ako poslanec pracuje od zrodu národných výborov po vojne takmer 25 rokov. V povojnovom období pracoval 10 rokov na ONV ako orgán požiarnej inšpekcie. Posledných 11 rokov pracoval na tunajšom MNV vo Veľkých Stankovciach vo funkcii uvoľneného tajomníka MNV a od roku 1964 vo funkcii predsedu MNV.

V závere návrhu citujeme opäť slová pána Naďoviča, ktorý bol v tomto období veľkou autoritou v obci: *„Je na dobrej politickej výške, oddaný našej KSČ a z tohto dôvodu Štefana Hladkého za predsedu navrhujem a s čistým vedomím osobnej zodpovednosti plne doporučujem."*

Dušan Pevný

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 14

Náš prvý predseda MNV - Štefan Hladký

Každá z jednotlivých častí obce má zo svojej histórie čo ponúknuť. K životu v týchto častiach patrili rôzne príbehy, udalosti, tradície, ale najmä ľudia. Ľudia, ktorí svojim konaním dotvárali kolorit obce, svojím umom a zručnosťou jej dávali svoju pečať... Štefan Hladký bol človek, ktorý mal rád svoju rodinu, ale aj svoju obec a ľudí, ktorí v nej žili. Na čele Veľkých Stankoviec stál ako predseda MNV od r. 1964 do r. 1971. Potom sa stal v roku 1971 prvým predsedom zlúčenej obce Trenčianske Stankovce a bol ním do roku 1974.

Štefan Hladký

Narodil sa 26. 6. 1920 rodičom Štefanovi Hladkému a Zuzane, rod. Jančovej, ako starší z dvoch synov. Po skončení obecnej školy sa zamestnal ako kamenár u pána Červeňana v Trenčianskej Turnej. Popri práci pomáhal na *„gazdovstve",* kde sa priučil domácim prácam. Vedel murovať, orať, pracovať na poli, starať sa o zvieratá, pracovať s kameňom i so zemou.

Ako dvadsaťročný narukoval spolu so svojimi vrstovníkmi Pavlom Tomíkom a Štefanom Kadlečíkom na vojnu do Nového Mesta nad Váhom. V tom období už zúrila druhá svetová vojna a chlapci boli prevelení ku Rýchlej divízii slovenskej armády do Ruska.

Po skončení druhej svetovej vojny sa zamestnal v stavebninách v Trenčíne, kde pracoval ako administratívna sila, okrem iného bol zodpovedný za vedenie evidencie prídelových lístkov.

Bol otcom dvoch synov, Ľubomíra a Vladimíra a dcéry Ľubice. Deti priúčal k domácim prácam, a pretože sám pochádzal z nie majetnej rodiny, vedel si vážiť všetko, čo človek vytvoril svojimi rukami alebo dorobil na poli. Učil nás vážiť si svoju rodinu aj miesto, kde žijeme. Doteraz aj ja svojim deťom pripomínam to jeho povestné: *„Nepodarené vtáča, ktoré si špiní do vlastného hniezda."* Vážil si fyzickú, manuálnu prácu tak, ako aj tú duševnú a k tomuto viedol aj nás, svoje deti.

Svojej rodine postavil dom, pomáhala rodina, príbuzní i kamaráti, ktorým pomoc príležitostne vracal. Mal rád ľudí, spoločnosť, bral život ako dar a hlavne, bral ho s humorom. Kráčal v šľapajach svojho otca, ktorý bol členom hasičského zboru v obci, a ktorý tragicky zahynul pri povodni vo Veľkých Stankovciach. Bol aktívnym hasičom, najskôr radovým členom, neskôr predsedom hasičského zboru v obci a hasičskej tradícii zostal verný aj syn Vladimír. Hrával dedinské divadlo, zapájal sa do budovania obce, žil plným spoločenským životom, dopĺňal si vzdelanie. Jeho aktivity vo verejnom živote nezostali nepovšimnuté a v päťdesiatych rokoch dostal ponuku pracovať na pozícií inšpektora požiarnej ochrany na Okresnom inšpektoráte hasičského zboru v Trenčíne.

50 rokov od zlúčenia

Po voľbách v roku 1964 bol zvolený za predsedu MNV v časti obce Veľké Stankovce. V tom období sa začalo s reguláciou Seleckého potoka, čistením verejných priestranstiev a na konci obce sa vybudovalo detské ihrisko. V rokoch 1967 sa začalo s výstavbou novej požiarnej zbrojnice. V tom istom roku začala Jednota - ľudové družstvo budovať svoju predajňu s potravinami a priemyselným tovarom v dolnej časti obce. V roku 1970 sa začalo s plánovaním výstavby verejného vodovodu. Ako každý človek v riadiacej funkcii mal podporovateľov, ale aj odporcov a neprajníkov. Dokázal argumentami a zdravým sedliackym rozumom presvedčiť ľudí o dobrom zámere. Spolu so svojimi spolupracovníkmi, poslancami, priateľmi a širokou verejnosťou sa snažili o napredovanie a o zvýšenie životnej úrovne v obci. Dňa 18. 8. 1971 na 37. Plenárnom zasadnutí ONV v Trenčíne bolo odsúhlasené zlúčenie obcí Sedličná, Malé Stankovce, Veľké Stankovce, Rozvadze do jednej obce pod názvom Trenčianske Stankovce a návrh volebnej komisie bol dňa 17. 12. 1971 zvolený do funkcie predsedu MNV Trenčianske Stankovce Štefan Hladký. A opäť pokračoval v tvorivom úsilí. Opravili sa vnútorné priestory MNV, pokračovala výstavba chodníkov, priekop, odkanalizovanie obce, dobudovali sa bytovky *„Na priehrade"*, dokončila sa výstavba inžinierskych sietí pre stavebný obvod Oriešky, kde sa začali prideľovať stavebné parcely. MNV so svojimi zamestnancami (predchodcovia dnešného obecného podniku služieb) obhospodaroval tehelňu *„Bezunková"* a nákladnú dopravu. Boli to roky plné tvrdej práce, ale aj radosti zo zdareného diela. Ako dieťa si spomínam na našu vždy plnú kuchyňu ľudí, nakrájanú slaninku s cibuľou a chlebom a pohárikom niečoho ostrého. Rada som počúvala *„chlapov"* ako rečnili, aj sa pohádali, aj sa smiali, občas aj pospievali.

Otcovi pribudli vrásky aj šediny, ale aj vnúčatá Sonka, Gabika a Branko, ktoré miloval presne tak, ako aj svoje deti. Mne pribudol malý psík – šteniatko, fenka Žola. Otec mi ju priniesol

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 15

ako náhradu, keď som žialila nad psíkom, ktorého sme zraneného ošetrili, a ktorého si potom našiel majiteľ... Tešil sa z každej chvíľky s nami, vrecká mal plné čokoládových želé tyčiniek, ktorými obdarovával nielen svoje vnúčatká.

Prežité roky, bieda, vojna, ale aj stres a životný štýl sa podpísali na jeho zdraví. Napriek snahe lekárov a veľkej podpory rodiny, zostal po mozgovej príhode v roku 1974 na invalidnom dôchodku, do práce sa už nevrátil. Svoj voľný čas venoval rodine, hospodárstvu, prírode a priateľom, ktorých, ako to už býva, zostalo menej.

Keď som písala túto spomienku na otca, oslovila som netere, Gabiku (Klinčúchovú) a Sonku (Tanáčovú), ako si na dedka pamätajú. A ony spomínali jeho svojský humor, ktorý si v rodine a v rodine Hladkých našiel svoje stále miesto, spomínali, ako sme sa chodili *„kúpať"* do Piešťan, do Chalmovej, ako mal rád záhradu, stromy, prírodu, ako napriek zdravotnému hendikepu vždy vyšiel strmým kopcom *„do humna"*, aby pozrel stromy, úrodu ovocia a pokochal sa pohľadom na dedinu. Spomínali, ako s nimi chodil na ryby, ako oberali jablká - kožovky, ako spolu oberali šípky, ako ich učil samostatnosti a láske k prírode a vedeli, že ich má veľmi rád. Pri každej jeho návšteve vo vrecku šuchotali sladkosti, hlavne už spomínané čokoládové želé tyčinky, sadli si ku stolu, rozprávali sa, vtipkovali a vždy sa na stole objavili keksíky alebo koláčik. Raz sa stalo, že mu malá vnučka doniesla zo skrinky *„z baru"* na pohostenie aj fľašku so slivovicou, s tým dodatkom, že pohárik je vysoko, že ho nemôže dočiahnuť, že musí piť z fľašky! Dedko sa tak smial, že mu aj koláč zabehol a rozkašľal sa. Vnučky mu, samozrejme, pohotovo poskytli prvú pomoc a síce, priniesli mu *„sirupček"* proti kašľu!

Napriek ťažkému zdravotnému postihnutiu bol vždy plný humoru, optimizmu, pevnej vôle, láska k ľuďom ho neopustila. Začal sa spoločensky angažovať ako predseda Zväzu invalidov v obci a svoj voľný čas venoval organizovaniu spoločných stretnutí, posedení, ale aj autobusových zájazdov pre telesne postihnuté osoby.

Len škoda, že mu nebolo dopriate prežiť s nami dlhší čas, ešte viac spoločných chvíľ... Ľúbili sme ho, stále nám mal čo povedať, chceli sme sa od neho naučiť ešte mnoho vecí...

Zomrel v kruhu svojich najbližších 14. 10. 1986 v Trenčíne vo veku 66 rokov.

Sú ľudia, ktorí po sebe zanechajú dielo a spomienky, ktoré prežijú desaťročia. A náš otec a dedko takú stopu po sebe zanechal. V našich srdciach, spomienkach a nepochybne aj v obci Trenčianske Stankovce.

Ľubica Ďurišová

Vojaci slovenskej Rýchlej divízie - Štefan Hladký a Jozef Tomík (zľava)

Životná úroveň v obci - 1971

50 rokov od zlúčenia

Zaujímalo nás, ako sa v roku 1971 žilo v obci a v akom spoločenskom postavení boli jej občania. V archívoch či kronikách sme našli aspoň toto:

„Životná úroveň má neustále stúpajúcu tendenciu. Opäť pribudlo 9 nových domov, 7 osobných áut, 5 motocyklov, 15 televízorov. Všetky tieto materiálne statky sú jasným dôkazom možností, ale sú už i patričným dôkazom možností, ktoré strana a vláda nášmu ľudu dávajú, ale sú už i patričným dokladom toho, že sa v dnešnom životnom štýle stávajú nepostrádateľnými. Veď človek k svojmu kultúrnemu i politickému rastu potrebuje i rádio, i televízor, noviny i knihy, príjemné a účelné prostredie, no a v záujme poznávania krás našej vlasti, zbližovania miest a štátov, skracovania vzdialeností, nie je ani auto prepychom. V tomto roku prevládali v módnej línii minisukne, s ktorými sa mnohí, zvlášť starší, akosi nevedeli zmieriť. Je isté, že tak ako všetko, aj módnosť v obliekaní si žiada čas a potom sa stáva zvykom, samozrejmosťou, no a práve potom sa tá móda mení..."

Dušan Pevný

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 16

Prečo je skrývaný mužský strach

Naši súčasníci

Doc. ThDr. Jurajovi Sedláčkovi, PhD., DiS, rodákovi z našej obce, vyšla vo vydavateľstve Don Bosco, Bratislava ďalšia autorská kniha pod názvom *„Mužský strach."* Autor si v celom diele kladie otázku: *„Kde sú jeho korene a prečo je skrývaný?"* Na stránkach knihy sa dozvie čitateľ výsledky práce a Jurajove poznanie z dlhoročného výskumu života dnešných mužov. Ponúkame zopár anotácií o tejto knihe.

„Ľudia, ktorí dokážu prijať seba samých a svoje životné príbehy, potom nájdu – podobne ako sv. Jozef – odvahu na hľadanie nových riešení. Jozefov postoj, plný dôvery v Boha a v povolanie, ktoré prežíval vo viere a nie v strachu, zostáva aj pre nás, súčasných kresťanov, navždy aktuálny. Doc. Juraj Sedláček, rektor UPC v Trenčíne, nás pozýva na cestu tohto duchovného objavovania tým, že jeho rozsiahlou vedecko-populárnou monografiou sa vinie idea konania sv. Jozefa, či si to čitateľ uvedomuje alebo nie. To však neuberá na jej aktuálnosti, práve naopak: je výsledkom autorovho dlhoročného výskumu problematiky dnešných mužov, svedectvom tichej, ale plodnej činnosti autora, v čom tiež možno nájsť podobu so sv. Jozefom, aj jeho osobnej skúsenosti utrpenia."

Mons. prof. ThDr. Viliam Judák, PhD.,
nitriansky biskup

„Hoci názov knihy hovorí o mužoch, je čítaním aj pre ženy, ktorým môže pomôcť pochopiť svet svojich detí, priateľov, manželov alebo aj otcov, svet, v ktorom sa vedia trápiť so svojím vlastným strachom. Napokon, sú to práve ženy, ktoré sú pre mnohých mužov majákom istoty alebo záchranným pásom pri prekonávaní toho svojho strachu. Kniha obsahuje ešte jednu kotvu, ktorá zabraňuje znovu spadnúť do rozbúreného mora strachu a topiť sa či až podľahnúť v jeho vlnách. Tou kotvou je viera v Boha, ktorý je nad nami, pri nás a v nás, ktorý dopúšťa, ale neopúšťa, a o ktorého sa môžeme vo svojom zápase vždy oprieť. K autorovej cti slúži, že aj keď je teológ a kňaz, na tento vzťah a východisko poukazuje jemne a citlivo, skôr v podobe ponuky ako v imperatíve.

Čo povedať na záver? Kniha je tu, treba ju len prečítať. Optimálne je prečítať ju celú v prirodzenej postupnosti, ale dá sa čítať aj po kapitolách. Nemajme strach – pomôže nám od strachu!"

Doc. MUDr. Ján Bielik, CSc.,
Fakulta zdravotníctva
Trenčianskej univerzity A. Dubčeka

„Neboj sa, veď si už veľký chlap!" Tieto alebo podobné slová určite počul nejeden chlapec, keď vyrastal. Dospelý muž by mal byť silný, mal by byť oporou, mal by veľa vydržať, zvládnuť... Aj preto môže byť pre chlapa ťažké pripustiť si, že sa bojí. Je však strach niečo, čo nie je alebo čo by nemalo byť súčasťou dospelého muža (veľkého chlapa)? Autor vo svojej knihe na základe analýzy rozhovorov a výpovedí mužov otvára dvere k poznaniu toho, čoho sa muži boja, aké ich strachy sa zvyknú kombinovať, aký to môže mať dosah, keď je strach potláčaný, keď sa kulminuje. Zároveň autor poukazuje na to, aké dôležité je poznanie a prijatie vlastného strachu."

Mgr. Gabriel Baník, PhD., psychológ

„Témou knihy je strach mladej generácie mužov od 18 do 30 rokov s vierou v potenciál, ktorý do nich vložil Boh – Láska. Autor považuje za dôležitý prvok výchovy a vývoja rozlišovanie výrazne sa opakujúcej črty v mysli a srdci muža. Zdôrazňuje, že stávať sa mužom je celoživotný proces, ktorý približuje v jednotlivých kapitolách a na prípadových štúdiách piatich mužov.

Do boja so strachom sa mužovi oplatí investovať úsilie a čas, lebo mu umožní vlastniť svoj príbeh, vážiť si a milovať sám seba aj druhých. Revolúcia a skutočná premena totiž neprebiehajú na pódiách, ale v boji, v ktorom nie sú sami. Autor v tomto procese, na ceste formácie muža, upozorňuje na osobu Ježiša, ktorý je s každým slabým, strateným, zlomeným alebo na okraji. Je v jeho bolesti, chce preniknúť do jeho života, premeniť všetko ťažké, uzdraviť ho a dať jeho utrpeniu zmysel. Je to on, kto povoláva muža k istej forme obety pre druhých, k istej podobe sebadarovania."

PaedDr. Eva Králová, Ph.D., ACC,
certifikovaná koučka ICF
a vysokoškolská pedagogička

Vendelín Sedláček

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 17

Milá Zuzka! Od Vincky.

Pozdrav

Zuzana Horňáčková - vľavo

Musím na začiatok povedať, že si radi prečítame noviny HLAS, lebo sa tam dozvieme všeličo o obci Trenčianske Stankovce. Poteší nás, keď môžeme čítať aj to, čo sa kedysi udialo, akí významní ľudia tu žili a zanechali nám nejaké hodnoty. Že obec žije, to nám dokazujú ľudia, ktorí svojou činnosťou a pevnou vôľou dokazujú dobré výsledky, čo robí aj zároveň dobré meno obci. Patrí im veľká vďaka.

Už pri našom narodení dostávame do vienka knihu a vybavenú schránku životnou silou a vlastnosťami, ktoré sú súčasťou nášho života. Aké vlastnosti sú tam uložené?

Láska. Pokora. Pýcha. Sebectvo. Závisť. Nenávisť. Strach. Máme možnosť si vybrať akou cestou chceme kráčať, a tak formovať svoj život. Všetko to, čo robíme, ako vnímame svet, akou zodpovednosťou pristupujeme ku všetkému, čo nás obklopuje, si zapisujeme do svojej *„Knihy života".*

Chceli sme mať malý domček a nejakú záhradku, podarilo sa nám tento sen splniť. Chceli sme tu natrvalo bývať, bolo treba chalúpku zveľadiť, a to sa nám nepodarilo. Stretli sme sa s ľuďmi, ktorí idú po ceste iba mať a vlastniť. Ale, i tak sa tešíme z toho, čo nám bolo dané do života.

Veľa dobrých ľudí sme spoznali a za ich dobro ďakujeme, i za to, čo pre nás spravili a robia. Vždy ožijeme, keď prídeme na našu chalúpku, lebo sa dá pozorovať v záhrade príroda a čo sa v nej deje. Práca a pohyb nás lieči, to je to, čo dnešný človek potrebuje.

Boli časy, keď ešte družstvo obrábalo pozemky okolo nás. Vtedy sme mali možnosť pozorovať ako srnky, jelene, diviaky pobehujú okolo záhrady. A na náš dvor chodili aj malé líšky. Bolo pekné pozorovať tieto zvery.

Tak, ako sa mení všeličo v našom živote, tak sa mení i to krásne, čo nám dáva príroda. Stráca sa úcta k pôde, ktorá nás živí, lebo doba plná biznisu a konzumného života nás ubíja. Vzďaľujeme sa od prírody, chránime si svoje obydlia vysokými múrmi. Sadíme stromy, ktoré nám nedávajú úžitok. Zabúdame na vtáčikov, na pracovité včielky a všetky tvory, ktoré sú potrebné pre prírodu.

Zabúdame na ďalšie generácie, že i oni budú potrebovať všetko to, čo človeku príroda poskytuje pre život. Tú ťažobu, akú im zanecháme, budú ťažko znášať.

Ale, nie až takto chcem písať, ale o tom, že sme mali možnosť spoznať aj pár ľudí, ktorí mali veľkú úctu k pôde, čo sme dostali od Boha ako dar, aby mohli v ťažkých časoch žiť a nejako prežiť svoj život...

A v tomto kontexte nás teší, že najmladšia dcéra po rodičoch Horňáčkových – Chovancových, Zuzka, ešte žije a naše dobré vzťahy stále pretrvávajú. Hoci musela odísť zo svojho rodiska a prekonať životné prekážky aké staroba prináša, i tak je stále prítomná svojim duchom a príjemnými spomienkami na miesta, kde prežila kus svojho života. Do jej *„Knihy"* sú zapisované veľké múdrosti života. Vie vždy usmerniť a povzbudiť dobrými radami. V jej schránke je ešte stále ukrytá životná sila a jej dobré vlastnosti priťahujú ľudí, ktorí sú vďační za jej dobrotu a vieru, čo nosí v sebe a využíva pre svoj život.

A tak, milá Zuzka, prajeme ti, nech láska, pokora a dobrota je stále súčasťou tvojho života. K tvojmu výročiu 90 – tych narodenín nech máš ešte stále dobrú myseľ a to, čomu veríš, nech ťa stále udržuje! Nech ruka Pána chráni každý tvoj ďalší krok!

Vincka Šmatláková

Strýko

Príbeh

Bol to úžasný deň, strýko. Ďakujem ti zaň. Naučil si ma v ten deň veľa. Priznám sa ti, noc predtým, ako sme mali prežiť spolu deň, som nespala. Ako sa mám k tebe správať? Mám sa stále usmievať? Alebo plakať? Ľutovať ťa? Smiať sa a tváriť sa, že sa nič nestalo?

Manžel mi poradil. Vraj mám byť sama sebou. S tlčúcim srdcom som v jednu septembrovú sobotu skoro ráno za tebou cestovala vlakom. Dlho sme sa nevideli. Prečo? Koronové obdobie? Moja zaneprázdnenosť? Stále som nemala na teba čas? Veru, je to tak. So slzami v očiach to priznávam. Posledné dva roky som riešila veľa nepodstatných vecí. Tie dôležité mi unikali. Ale konečne sme sa u teba doma stretli. Pri tvojej posteli. Ja ako návšteva. Ty ako pacient. Mali sme spolu prežiť jeden nádherný deň.

Vieš, ako ma potešil ten tvoj úsmev, keď som prišla? Napriek ťažkej chorobe, ktorú si mal, dokázal si sa na mňa usmiať. Porozprávala som ti, ako sa má moja rodina. Ty si ma počúval napriek bolesti. Poprosil si ma, aby som ťa držala za ruku. Držiac za ruku sme prežili neskutočných pár hodín, na ktoré nikdy nezabudnem. Najťažšie pre mňa bolo, keď si sa ma opýtal, či sa ešte vyliečiš. Šalamúnsky som ti odpovedala, pretože som ti nechcela klamať. Ale pravdu som sa ti bála povedať tiež. Pýtal si sa ma také ťažké otázky.

Vraj prečo sa my, ľudia, stále za niečím ponáhľame? Prečo sme stále nespokojní? Prečo nám nestačí to, čo máme? Kedy sme niekoho chytili kamarátsky za ruku a objali ho? Kedy sme niekomu pomohli? Kedy sme sa poďakovali za všetko, čo máme? Kedy sme sa len tak usmiali?

Ľahla som si k tebe na posteľ a pritúlila sa k tebe. Napriek všetkým hadičkám, ktoré si mal napojené na telo. Chcel si, aby som ti čítala. Zobrala som časopis a nadýchla sa. To akože ti mám prečítať z 1. strany, že americká herečka si zaplatila ôsmu plastiku? To ti mám z 2. strany prečítať, že futbalista vymenil klub za pár miliónov? Na 3. strane opisovali, že známa speváčka si našla 3. milenca. Na ďalšej strane sa hádali naši politici. Takéto *„životne dôležité informácie"* mám čítať človeku, ktorý má terminálne štádium choroby? Noviny som hodila do koša a až do večera sme sa rozprávali.

Teraz, po pár dňoch od nášho stretnutia, ti je už dobre. Nič ťa nebolí, si so svojimi rodičmi, súrodencami. Isto si máte čo povedať. Pozdrav aj mojich rodičov. A povedz im, že im ďakujem za najväčší dar, aký som kedy dostala. Za život.

Alžbeta Jurigová

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 18

Ľubica Mikulášová - ako si ju pamätáme

Osobnosti obce

Je to už šesť rokov, čo som s pani Ľubicou Mikulášovou robil článok, ktorý bol o nej, o jej aktivitách, jej živote a hlavne o jej významnom prínose pre túto obec v oblasti kultúry. Nebudem sa opakovať v tom, čo všetko dokázala, aká bola aktívna, ale prinášam spomienky ľudí, ktorí ju dobre poznali. Budú to už tri roky, čo pani Ľubica z tohto sveta odišla za stvoriteľom. Ako sa hovorí, každý máme na tomto svete svoj čas a keď už všetko, čo sme mali urobiť urobíme, tak si nás pán boh povolá k sebe.

O Ľubici môžem smelo povedať, že čo ona za života stihla, je pre mnoho z nás aj na dva životy. Teraz sa už na nás pozerá tam z hora a keď to všetko vidí, možno si hovorí: *„Pane Bože, ešte že som sa toho nedožila."* Veď pre osobu, ktorá žila hlavne kultúrou, organizovaním množstva podujatí, mala rada spoločnosť ľudí, všetko to, čo je nám v týchto časoch odopreté, by to tu bolo utrpenie. No ale v časoch, kedy bolo všetko inak, to bola žena na svojom mieste a takto sme si na ňu zaspomínali.

Eva Beňovičová:

„Kde začať? Bola to veľká osvetárka s príjemným hlasovým prejavom a prednesom, prispievala do rozvoja kultúry, pracovala s deťmi, milovala knihy, mala rada ľudí a nechýbal jej ani zdravý úsudok. Tiež rada zablúdila za krásami Slovenska alebo aj ďalej.

Jej novým svetom a zároveň „srdcovkou" sa stala knižnica. Tu nastúpila po odchode do dôchodku pani Zuzky Berkovej, ktorá bola dušou knižnice predchádzajúce roky.

Pravidelne dopĺňať regále knižnice novými výtlačkami kníh, pripravovať piatkové stretnutia s našimi najmenšími, stretnutia autoriek románov s čitateľkami, to patrilo k Ľubicinmu pracovnému životu. Celoslovenské podujatie v knižniciach s názvom Noc s Andersenom by bola v Stankovciach najradšej premenovala na Noc s Ľudmilou Podjavorinskou či Pavlom Dobšinským. Hovorievala: „Čo nemáme aj slovenských autorov?"

Svoju aktivitu prenášala aj mimo knižnice. Vianočný koncert s programom v spoločenskom dome, ktorého súčasťou sa stal vianočný punč, tiež vianočný stolnotenisový turnaj, ku ktorému zasa patril guláš, to všetko pripravovala nezištne a s láskou s pomocou a podporou svojich najbližších.

S úctou a láskou budem na ňu spomínať."

Drahoslava Zemánková:

„Vianočný koncert – akcia, na ktorej si veľmi zakladala, bolo to akože „jej dieťa", lebo tradíciu vianočných koncertov v obci založila práve ona a vždy bola do nich zapojená celá jej rodina. Ešte by som spomenula tradičné vysielanie v miestnom rozhlase pred cca 35-40 rokmi, kde každú stredu popoludní zhrnula všetko, čo sa udialo za týždeň v obci, ale i vo svete, spomenula rôzne výročia atď. Vtedy som bola na materskej a spolu s inými mamičkami a dôchodcami sme sa tešili na toto vysielanie. Ľubka ako človek bola úprimná, prajná - skrátka taká čistá duša, pre ktorú bola jej rodina všetkým, v posledných rokoch predovšetkým jej vnúčatá."

Terézia Kadáková:

„Akokoľvek ste ju oslovili, vždy bola ochotná počúvať, pomôcť, nepresadzovať len svoje idey a vlastné názory. V kultúrnej obci – nielen v našej dedine, ale i v okresnom meste, bola známa ako osoba, ktorá odborným komentárom a milým prístupom spríjemňovala priebeh mnohých kultúrnych i spoločenských podujatí. Hoci to v živote nemala jednoduché, dokázala kráčať vždy vpred. V knižnici poznala mnohé tituly, dokázala o nich pútavo rozprávať. I to bol jeden z dôvodov, že priestory knižnice nikdy nezívali prázdnotou. Rodina, deti i vnúčatá boli jej životnou radosťou. Patrilo im celé jej láskavé a obetavé srdce. Počas našich vzájomných stretnutí rozprávala o plánoch a víziách do budúcnosti. Nikdy som nepočula, že by bola žialila za niečím z minulosti. Dobrá priateľka, obetavá manželka a matka, láskavá babka. Tak som ju poznala, a tak ju mám v svojej mysli zapísanú."

S úctou spomína aj rodina a celá redakcia novín HLAS.

Radovan Siva

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 19

Dáša Mináriková súčasťou tímu Majstrov sveta

Gratulujeme

Slovenskí reprezentanti sú Majstrami sveta v športovej kynológii a nás teší, že súčasťou družstva, ktoré tento titul získalo je aj naša rodáčka a obyvateľka Dáša Mináriková so svojim psom s krásnym menom Fešák Barnero.

Podujatie sa konalo v španielskom meste LERMA v dňoch 31. 10. - 7. 11. 2021 pod názvom Majstrovstvá sveta Nemeckých ovčiakov vo výkone WUSV. Majstrovstiev sa zúčastnilo 111 pretekárov z 28 krajín. Každý pretekal v 3 disciplínach: stopa, poslušnosť, obrana.

Za krajinu pretekalo maximálne 5 pretekárov, do družstva sa počítali 3 s najvyšším potom bodov. Dáša Mináriková pretekala s doma odchovaným nemeckým ovčiakom menom Fešák Barnero. Slovenské družstvo dosiahlo najlepšie výsledky v zložení: Adriana Nagyová so psom - GERO z Berounské bašty (287 bodov), Dáša Mináriková so psom - FEŠÁK BARNERO (281 bodov), Eva Smädová so psom - PANTHER z Berounské bašty (279 bodov). Druhý skončil španielsky tím, tretí boli reprezentanti Českej republiky.

Dáše sa podarilo získať na tomto podujatí aj 5. miesto v súťaži jednotlivcov (s výsledkami 91, 94, 96 bodov za jednotlivé kategórie).

Krátka vizitka vlčiaka - Fešák Barnero - narodil sa 4. 6. 2016. Získal ocenenia – Majster SR všetkých plemien. Má zložené skúšky – BH, IGP3.

Na sociálnych sieťach sme si o Dáši mohli prečítať v rámci rozhovoru pre špecializované periodikum o jej recepte na úspech, ktorý by bola ochotná prezradiť. Tu je jej odpoveď: *„Nič také asi neexistuje, aspoň ja som na takúto vec ešte neprišla. Správny výber psa, tímu a usilovný tréning sú asi jedinou cestou."*

Zostáva doplniť, že majsterkou sveta jednotlivcov sa stala Slovenka pani Adriana Nagyová s Nemeckým ovčiakom GERO z Berounské bašty s počtom 287 bodov.

Nádherný výkon slovenských reprezentantov v tejto mimoriadnej dobe. Srdečne blahoželáme a ďakujeme!

Štefan Šmatlák, Dušan Pevný

Dievča za riadidlami motorky

Mladé talenty

Volám sa Sára Polášová mám 15 rokov bývam v Trenčianskych Stankovciach. Posledný rok navštevujem základnú školu Jána Lipského. Vo svojom voľnom čase veľa športujem, najmä jazdím na motorke. Zvyšný čas trávim so svojimi kamarátmi a rodinou.

Ako si sa dostala k pretekaniu na motorke?

„Tak by som povedala, že motocross máme v krvi. Môj brat Denis jazdí už niekoľko rokov. Od malička som ho chodila podporovať na závody a aj na tréningy. No neskôr tato kúpil motorku aj mne a začali sme chodiť na tréningy spolu. Aj keď jazdím už dlhšiu dobu, až tento rok som skúsila prvé závody."

Aké najväčšie úspechy si zatiaľ dosiahla?

„Tento rok to bola moja prvá závodná sezóna, v ktorej sa mi aj darilo, aj nedarilo. Za úspech pokladám určite to, že som obehla pretekárky, ktoré závodia veľa rokov a sú aj oveľa staršie. Podarilo sa mi vybojovať aj pár prvých miest, na ktoré som hrdá."

Čo by si chcela ešte dosiahnuť?

„Keďže v tejto sezóne som mala aj dosť pádov, ktoré mi v konečnom hodnotení zobrali veľa bodov, tak by som chcela budúcu sezónu odjazdiť hlavne bez pádov a posnažím sa vyhrať titul v triede MX Ladies na Slovensku."

Máš nejaký zážitok (vtipný, príjemný, nezabudnuteľný...) spojený s motokrosom, na ktorý rada spomínaš?

„Mám veľmi veľa vtipných a zábavných spomienok z motocrossu, ale veľmi vtipné bolo, keď som vyhrala závod a viacnásobná majsterka Slovenska skončila na 2. mieste, ale nevedela to moc zniesť, a tak nezvládla prísť ani na stupeň víťazov..."

Monika Pevná

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 20

Pavel Čendekovič - Štúrov verný priateľ

Historické postavy

Pri spomienkach na Ľudovíta Štúra bolo viackrát zdôraznené, že syn evanjelického učiteľa z Uhrovca patrí k najvýznamnejším osobnostiam nášho národa. Jeho životná púť bola nesmierne zložitá, ako to prorocky naznačil slovami: *„My chytili sme sa do služby ducha, a preto musíme prejsť cestu života tŕnistú!"*

Známy jazykovedec a historik Dr. Ľubomír Ďurovič zdôraznil zvláštnu skutočnosť: *„Štúr nikdy od nikoho nezažil uznanie. To si málokto uvedomuje, že bol celý život, odkedy vyšiel s návrhom novej spisovnej slovenčiny, len bitý. Štúrovi nikdy nikto nepovedal – to si krásne spravil! Nikdy ho nikto nepodržal. Musel stále znášať neúspech za neúspechom…"*

Či naozaj Štúr nemal nikoho, čo by vedľa neho stál aj v tých najťažších chvíľach života, kto by ho tešil v zármutku, povzbudil skleslého v sklamaniach? Iste mal, veď poznáme toľko jeho priateľov a nadšených stúpencov. Dnes upriamime pohľad na človeka, ktorého právom môžeme označiť ako Štúrov verný priateľ! A ním je Pavel Čendekovič, evanjelický farár v Malých Stankovciach pri Trenčíne. Kto bol a aká bola jeho životná cesta?

Pavel Čendekovič sa narodil 10. marca 1804 v Prietrži.

Okolo roku 1810 sa do Kunova pri Senici prisťahoval *„faber ferarrius"* Pavel Čendekovič (kováč) so svojou rodinou, manželkou Zuzanou, rod. Šilháňovou, rodáčkou zo Sobotišťa a synčekom Pavlom (pokrsteným 10. marca 1804 v Prietrži).

Detské roky prežil Čendekovič v Kunove (dnes časť Senice). Od roku 1818 navštevuje evanjelické gymnázium v Modre a na evanjelické Lýceum v Bratislave prichádza v r. 1821. Štúdium čoskoro prerušil a stal sa vychovávateľom v Uhrovci. Už vtedy tu spoznal rodinu učiteľa Samuela Štúra i mladého Ľudovíta. S ním sa často stretával, keď cez prázdniny prichádzal k rodičom do Uhrovca.

Zrejme práve vtedy už roky trvajúca známosť medzi Štúrom a Čendekovičom prerástla na veľké, nerozlučiteľné priateľstvo. Onedlho bol Ľudovít rozhodnutý pokračovať v štúdiu. S ním šiel aj jeho o niečo starší priateľ Pavel. Obaja sú od septembra 1835 už na Lýceu v Bratislave.

Spoločne organizovali historický výlet na hrad Devín 24. apríla 1836. Poznávaním slávnej minulosti sa snažili navzájom povzbudzovať v hľadaní ciest a spôsobov v práci a službe pre svoj slovenský národ. Hlavným rečníkom na stretnutí bol Ľ. Štúr. *„Jeho vzletné myšlienky… strhli mládež… keď posvätné dni dávnej slávy maľoval úchvatnými farbami a vyzýval mládež k ponoreniu sa do zdravých vôd národných dejín…,"* živo spomínal na tieto chvíle aj po rokoch J. M. Hurban.

Pavel Čendekovič mal za cieľ dokončiť prerušené štúdium a získať kňazské miesto v cirkvi. Bez rodičovskej podpory bol po roku (od leta 1836) znovu nútený odísť za vychovávateľa.

Ľ. Štúr ukončil štúdium na evanjelickom lýceu v júni r. 1836. Z Bratislavy o krátky čas odchádza aj Pavel Čendekovič. Ešte pred rozlúčkou počas letných prázdnin spolu podniknú celý rad návštev priateľov a podporovateľov národného života v Nitrianskej stolici.

V štúdiu pokračoval Čendekovič na evanjelickej teologickej fakulte vo Viedni v r. 1837 a o rok bol vysvätený za kňaza. Od septembra 1838 sa stal osobným kaplánom v cirk. zbore v Malých Stankovciach pri Adamovi Podhradskom, ktorý bol v tom čase už ťažko chorý a nutne potreboval výpomoc. O tri roky neskôr bol konventom zvolený za riadneho farára.

Osobný život a rodinné pomery farára Pavla Čendekoviča počas pôsobenia v Stankovciach sú zahalené rúškom tajomstva. Svedomité kňazské pôsobenie bolo ovplyvnené jeho národným cítením. Literárnej tvorbe sa začal venovať až po r. 1837 a *„do dejín slovenskej kultúry a literatúry"* sa dostal zbieraním ľudových piesní a ponášok na ľudové motívy s tematikou lásky a ľúbosti k rodnému kraju. Z tohto podnetu vznikla báseň *„Písně považské"* a ponáška s básňou *„Krakoviaky"* (v časopisoch Květy a Tatranka). 10. augusta 1847 sa zúčastnil v Čachticiach 4. zasadnutia spolku Tatrín, kde prišlo k dohode medzi štúrovcami a bernolákovcami o uzákonení stredoslovenského nárečia ako spisovnej slovenčiny.

Charakterové vlastnosti P. Čendekoviča trefne opísal aj Ľudovít Kubáni v práci Suplikant (Orol, 1873). V lete r. 1845 sa väčšia, 19 členná skupina slovenských študentov (suplikantov) z rôznych škôl stretla v M. Stankovciach na fare. Farára vykreslil ako dobrosrdečného, láskavého a vtipného človeka, ochotného a schopného vcítiť sa do potrieb iných, núdznejších. Suplikanti boli študenti, ktorí šli počas prázdnin po jednotlivých krajoch a navštevovali cirkevné zbory s prosbou o príspevok na vzdelávací ústav. Z príspevkov potom menšia čiastka patrila aj suplikantovi.

Jozef M. Hurban v Štúrovom životopise predstavil Pavla Čendekoviča ako výraznú postavu, oduševneného Slovana a staršieho spolužiaka; v čase pobytu na bratislavskom Lýceu dokonca ho označuje ako Štúrovo *„alter ego"* - t. j. druhé ja! V časti, v ktorej píše: *„...jedno-druhé o ľuďoch … najmä tých, čo Ľudovítovi bližšie stáli. Taký bol Čendekovič. Do smrti Ľudovítovej verný jeho druh a priateľ, do smrti svojej ctiteľ a prechovávateľ pamiatky drahej na velikého svojho priateľa. Keď Ľudovít ponoril dušu svoju v nekonečnosť žiaľov svojich nad národom a už výhľadu nebolo zo strastí a bied, v ktorých trčalo Slovenstvo, vtedy vybral sa ku svojmu starému priateľovi, ako ho vždy menoval, Čendekovičovi, a bol v krátkom čase vyliečený z dumy žiaľnych citov plnej. Eh! Poďže so mnou, vyvediem vás tu nad Stankovce, pod stráň Inovca, čo za svety objavia sa tam, uvidíš!*

A tu pojal Ľudovíta pod pažu, a za nimi priatelia tiahli farským dvorom hore na návršie,

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 21

skadiaľ výhľad prerozkošný na Považie, na hrad Matúšov a ďalej. Čendekovič nedal k slovu prísť Štúrovi, vyjmúc ak obdivoval prírody krásy, inak z anekdoty do anekdoty prechádzal a rozveselil celú spoločnosť, naposledy i samého Ľudovíta."

Podobný zážitok pri neskoršom stretnutí s Pavlom Čendekovičom v Stankovciach mal i sám Jozef M. Hurban (ako to uvádza v cestopise *„Prechádzka po považskom svete"*). Na tohto Štúrovho priateľa s úprimnou ľútosťou spomína takto: *„Ubohý Čendekovič, naposledy i sám potreboval útechy. Osirel, osamotnel, chcel naposledy ratovať sa na lodičke manželstva; ale bola to už neskorá myšlienka, už k večeru jeho života. Zostala neuskutočnená a on odišiel k otcom, oplakaný cirkvou svojou a mnohými priateľmi. Večná mu pamäť! V tom nesklamal sa Ľudovít."*

Pavel Čendekovič umrel v 2. deň Vianoc 26. 12. 1855 v Malých Stankovciach. Pochovaný bol o dva dni za účasti trúchliaceho zástupu milovaných cirkevníkov. Takmer v rovnakom čase ležal už na smrteľnej posteli v Modre, a s týmto časným životom sa čoskoro rozlúčil, i jeho veľký priateľ Ľudovít Štúr. Pri poľovačke 22. decembra 1855 sa postrelil do nohy, na následky toho i zomrel 12. januára 1856 v Modre, tam bol aj 15. (niektorí uvádzajú 16.) januára pochovaný.

Pavel Čendekovič umrel v 2. deň Vianoc 26. 12. 1855 v Malých Stankovciach. Pochovaný bol o dva dni za účasti trúchliaceho zástupu milovaných cirkevníkov. Takmer v rovnakom čase ležal už na smrteľnej posteli v Modre, a s týmto časným životom sa čoskoro rozlúčil, i jeho veľký priateľ Ľudovít Štúr. Pri poľovačke 22. decembra 1855 sa postrelil do nohy, na následky toho i zomrel 12. januára 1856 v Modre, tam bol aj 15. (niektorí uvádzajú 16.) januára pochovaný.

Skončil sa životný beh dvoch vzácnych ľudí Štúra i Čendekoviča, verných priateľov, horlivých a obetavých pracovníkov na poli našej evanjelickej cirkvi ako i v prospech nimi vrele milovaného, no v tom čase ťažko sužovaného slovenského národa. My dnes s vďačnosťou a láskou spomíname… Pri tom si úprimne želáme, aby sa naplnilo slovo Jána Kollára: *„Kým žil, celý národ v srdci nosil, keď umrel, má žiť v srdci celého národa."*

Mgr. Ondrej Peťkovský, evanj. farár v.v.

Stará škola - miesto stretávania štúrovcov u nás

Fašiangy v Sedličnej, z roku 1959

Historické foto

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 22

Prípad Milana Betáka

Z archívov

Občas život napíše neuveriteľné príbehy, občas zamotá život človeku nevšedná udalosť, občas nás prinúti robiť nie ľahké kroky. Jedným z takýchto osudov a nevšedných príbehov je život rodáka z Rozvádz – Milana Betáka.

Milan Beták bol žiakom ZDŠ Veľké Stankovce. Bol kamarátsky, dobrý športovec aj žiak. Veľmi ho bavili lode. Susedom mu bol Janko Pevný, s ktorým nejeden krát viedol rozhovor na túto tému. On už v tom čase plával na Dunaji a to bol impulz v jeho kariére námorníka. Po skončení školy si dal prihlášku na Dunajplavbu v Bratislave. Po prijímacích skúškach bol prijatý do školy na obor lodný mechanik. Počas celého štúdia patril k najlepším. Preto po ukončení školy dostal možnosť plávať do Rakúska, Juhoslávie či NSR (Západné Nemecko). Starší námorníci ho privítali tak, že musel robiť aj tie najhoršie práce na lodi, a pri tom bol neraz aj alkohol...

V roku 1967 narukoval na vojnu do Bratislavy k pohraničnej stráži, s dodatkom – spoľahlivý! Tak to vtedy chodilo. Blížil sa rok 1968, ktorý bol hektický na politiku. A vtedy sa to stalo. Vojaci boli na vychádzke v reštaurácii, sedeli aj s jedným dôstojníkom. Popíjali a prišla reč aj na obsadenie ČSSR vojskom Rusov, Nemcov, Maďarov, Poliakov a Bulharov. Nápad prišiel od dôstojníka – aby opustili krajinu! Alkohol urobil svoje. Vzali čln a utiekli do Rakúska. Dôstojník im sľuboval hory-doly, no po prekročení hranice bol on odobratý preč a vojaci zostali sami. Keď zistili, že sú oklamaní, chceli sa vrátiť, ale v tábore im povedali, že sú zbehovia a pri návrate im hrozí smrť zastrelením. Tak tam zostali, v tábore Traiskirchen. Chodili pracovať do vinohradov a po čase si mohli vybrať krajinu, do ktorej mohli ísť. Vybrali si Kanadu, konkrétne provinciu Alberta. Hneď dostali všetky náležité doklady. Na kurze angličtiny sa Milan rýchlo niečo priučil. Vybrali si prácu v lese, ktorá bola veľmi dobre platená.

Po jeho úteku sme boli aj s manželkou, ktorá práve čakala prvé dieťa, vyšetrovaní ŠTB (tajnou políciou). Ja som pracoval na utajenej výrobe kobaltu v NH Sereď ako predák údržby a hrozilo mi prepustenie. Prvé verzie boli, že sa Milan utopil. No neskôr sa našim rodičom podarilo s ním skontaktovať. Prosili ho o návrat, lebo bola hystéria okolo podobných zbehov a domáci ľudia žiadali prísne potrestanie. Po viacerých volaniach rodičov sa Milan rozhodol vrátiť.

Po prílete, z rozhovorov s ním, sme sa dozvedeli, že sa vrátili štyria. Prihlásili sa na letisku v Prahe, že sú zbehovia a vracajú sa do ČSSR. Boli prevezení do väznice Ruzyň, kde boli očkovaní a roentgenovaní. Po štyroch dňoch boli prepustení domov s potvrdením – zdraví! Milan bol odsúdený podmienečne a doslúžil vojnu.

Že dostali také nízke tresty bola zásluha nášho otca, ktorý bol partizán. Milan sa po čase oženil a začal s prístavbou k rodinnému domu rodičov v Rozvadzoch, no dom sa mu nepodarilo dokončiť. Po dvoch rokoch náhle ochorel na akútnu leukémiu (ako dôsledok ožiarenia roentgénmi v Prahe). Zomrel. Týždeň po pohrebe prišlo parte, že zomrel aj jeho kamarát, ktorý bol s ním v Kanade a vrátil sa. A podľa informácií, ktoré sme mali, zomreli všetci navrátilci (všetci štyria)...

Dovolím si povedať ešte jedno *„post scriptum"*. V týždenníku Život vyšiel článok, ktorý bol písaný tendenčne o tom ako ich v Kanade zle privítali, ako im robili zle úrady a nemohli v Alberte zohnať prácu. Práve naopak! Kanadskí úradníci boli ústretoví, vo všetkom nápomocní, lebo emigrantom z roku 1968 krajiny Západu všemožne pomáhali.

Všetko vyššie napísané bolo z rozprávania tohto príbehu mne, bratovi Jánovi. Toto je príbeh Milana Betáka, môjho brata!

Ján Beták

Poznámka redakcie:

Milan Beták sa narodil 11. februára 1948. Za manželku si zobral Emíliu Kapušovú, ktorá svadbou prijala jeho priezvisko Betáková. Narodila sa im dcérka Jana, dnes Macounová, rod. Betáková. Tí, čo ho poznali hovoria, že najkrajšou spomienkou na jeho život je pohľad na jeho dcérku Janu, ktorá je celá po ňom. Pozostalí spomínajú, že keď prišiel definitívne z vojny domov, priniesol dcérke Janke ručne štrikovanú čapicu, ktorá ju veľmi rada nosila. Jeho životná púť skončila 28. februára 1972.

Milan Beták v hornom rade najvyšší (1961)

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 23

Maratónec zo Stankoviec

Všimli sme si

Je prvá októbrová nedeľa, pol deviatej ráno a ja nervózne prešľapujem na ulici v Košiciach. Je mi chladno, na holých rukách mám husiu kožu. Nemal som si obliecť radšej dlhý rukáv, hodila by sa možno aj čiapka, rukavice? Mohol som teraz sedieť v pohodlnom kresle v obývačke, užívajúc si nedeľnú pohodu pri káve a bábovke, a ja miesto toho drkocem zubami a pozorujem slnečné lúče, ktoré sa nesmelo predierajú cez rannú hmlu.

Deviata hodina sa priblížila - nervozita stúpa. Kontrolujem šnúrky na topánkach, v duchu prehodnocujem taktiku, počítam posledné sekundy do výstrelu. A je to tu. Štart! Spolu so stovkami ďalších bežcov sa za burácania tisícok fanúšikov vydávam na trať najstaršieho európskeho maratónu. Diváci nás svojím povzbudzovaním ženú vpred, atmosféra je skvelá, adrenalín strieka a ja letím za svojím cieľom ako vietor. Prvý kilometer - som majster sveta a dnes to bude rekord. Druhý kilometer - som majster sveta, dnes to síce nebude rekord, ale cítim sa skvelo. Tretí kilometer - už nie som majster sveta a ak sa nevrátim k pôvodnej taktike, tak asi umriem.

Zmierňujem tempo a teším sa na prvú občerstvovaciu stanicu. Beriem pohár vody - jeden glg pijem, zvyšok na seba v zhone vylejem. Druhá občerstvovacia stanica - iontový nápoj je skvelý, len som si ho nemusel naliať na hlavu. Tretia občerstvovacia stanica – hurá, banán. Mám ulepené ruky, ale som v pohode. Tisícky divákov fandia, hudba pri trati hrá a slnko, ktoré zvíťazilo nad hmlou, nás začína hriať.

Beží sa mi výborne, užívam si atmosféru, občas si tľapnem s niektorým z fanúšikov a blížim sa na Hlavnú ulicu. Už vidím cieľ a pred ním peknú slečnu. Usmieva sa a máva na mňa, ale naznačuje mi, že mám bežať ešte jedno kolo, tak teda bežím. Ešte 21 km predo mnou.

Diváci fandia čím ďalej viac, ale nohám sa chce čím ďalej menej. Pozerám na hodinky a hovorím si, že keby som teraz sedel na gauči pred telkou, tak už to mám za sebou. Začínam trpieť, ale nevzdávam sa, bojujem a prehadzujem si jazyk okolo krku. Diváci si to tiež všimli a fandia mi ešte viac. Trpím, lebo cítim pocit zodpovednosti za seba aj za tých, čo mi fandia a nevzdávam sa.

Opäť Hlavná ulica, Dóm sv. Alžbety, tisícky divákov mi dodávajú chýbajúcu silu do posledných metrov. Pretínam cieľovú pásku a preberám si medailu za úspešné zdolanie ďalšieho maratónu. Zalievajú ma nielen hrejivé slnečné lúče, ale aj skvelý pocit, ktorý dá okamžite zabudnúť na únavu. Košice, ďakujem za skvelú atmosféru a o rok sa vidíme znovu.

Martin Ľahký

Výlet na Oravský hrad

Práce žiakov školy

Z dovolenky v Zuberci sme sa zastavili na Oravskom hrade. Na hrad sa dostali krátkou, ale strmou cestou. Na jej konci sme prišli pod 1. bránu, kde nás vítala socha Drakulu so starým pohrebným vozom.

Potom sme vošli do krátkeho tunela. Na jeho konci nás čakal prekrásny výhľad na majestátny hrad. Vyšli sme pár schodov a vošli sme do hradného múzea, kde sa za stenou skrývala figurína bielej panej.

Vyšli sme po zakrútených schodoch na najvyššie námestie, kde bola hlboká studňa a množstvo drevených balkónov a terás. Keď sme vyšli ďalšie schody, dostali sme sa dnu. Na stenách sme uvideli množstvo obrazov a starého nábytku.

V ďalšej miestnosti bol dlhý stôl s brnením a nádhernou barokovou výzdobou od nemeckých majstrov. Keď sme zdolali ďalšie schody, dostali sme sa na vrchol hradu. Bola tam ďalšia studňa, neviem, aká bola hlboká, ale podľa môjho názoru mala minimálne 17 metrov, a výzdoba archeologických nálezov z hradných vykopávok a nálezov. Bol tam aj priestor na vyhliadku.

Výlet, ktorý sme naplánovali *„akosi za pochodu“*, sa mi veľmi páčil a odporúčam ho každému.

Lukáš Balaj, 7. A

HLAS 7:Sestava 1 21.11.2021 19:44 Page 24

Deň nádejných parašutistov

Príbehy pre všedné dni

Bolo skoré sobotné letné ráno, vonku azúrová obloha. Črtal sa krásny deň v spoločnosti partie zväzarmovských parašutistov na biskupickom letisku. Partia vo väčšine mladých chalanov s pár ostrieľanými inštruktormi, ktorí zavelili, že dnešný deň bude o plnení úlohy *„Presnosť pristátia"*.

Na toto som sa tešil. Niečo som odskákal, ale toto je niečo iné. Zamerať sa na presnosť dopadu do doskočiska s priemerom asi 5 m a doskokovým krížom s rozmermi cca 10 m z výšky jeden a pol kilometra, na padáku OVP 68, ktorý bol guľatý s obmedzenou manévrovateľnosťou, kedy obrat o 360° nespravíte rýchlejšie ako za pol minúty a pri klesaní 5 m/sek. je dopredná rýchlosť tak 2 – 2,5 metra/sek. Naozaj, ak sa chce pristáť s týmto vojenským padákom, tak veľmi záleží na určení bodu výskoku a potom hraní sa s vetrom.

Padák som mal zložený a skontrolovaný celkom rýchlo, trvalo to bežne tak 20-25 min., a tak som bol určený ako prvý skákajúci v daný deň. Prvenstvo prináša jeden detail, kedy sa musí určiť bod zoskoku pre daný deň. Je to preto, že tento padák má len veľmi obmedzené možnosti manévrovania vo vzduchu. Lietadlo nastúpalo do výšky výsadku a po vyhodnotení smeru a sily vetra som dostal povel a ... Hneď, ako som opustil kabínu a ocitol sa v lufte, som zistil, že niečo nie je v poriadku. Nebojte, hlavný padák, záložný padák a veľkú vreckovku (ako poslednú možnosť) som mal, ale divné bolo, že podo mnou sa kľukatil Belanský potok. Okamžite som otváral padák a snažil sa zorientovať. Doskočisko bolo ďaleko a navyše som cítil, že vietor fúka práve od doskočiska a unáša ma za potok. Kde ma to vyhodili... Napadlo mi... No nezostalo mi nič iné, ako prestať sa kochať výhľadom a zavesiť sa na predné popruhy, aby som zvýšil doprednú rýchlosť čo najviac a dúfať, že sa vyhnem potoku.

Pred dopadom som si všimol na poli zohnutého hubára. Na letisku totiž vedeli rásť parádne šampiňóny. Zakričal som, aby o mne vedel, no iba sa vystrel, poobzeral dookola a pokračoval v hľadaní hríbov. Netušil, čo sa deje nad ním a odkiaľ hlas prichádza. Zasvišťal som mu doslova okolo ucha, padák ho zľahka prikryl a keď som ho vyhrabal z padáku, bol chudák roztrasený a hríby roztrúsené okolo.

Zmotal som padák, prehodil aj s lanami cez plece a pobral sa k plánovanému doskočisku, kde ma so smiechom privítali inštruktori. A ako zmerali a ohodnotili moju úlohu presnosti pristátia?

„Pol hodina rýchlej chôdze." Fakt rarita.

Napriek tomuto kanadskému žartíku bol deň vynikajúci a skákanie nás bavilo. Najviac si to užíval kamarát Jano zo Selca. Vyše 100-kilový urastený mládenec, o ktorom som začal mať dojem, že jeho prah opatrnosti nechal v Selci na kyselke. Vďaka jeho kilám z lietadla dosadol – lepšie povedané prihrmel na zem vždy prvý aj s predstihom. Vraj, nech je rýchlo zasa hore. Do skákania bol zbláznený. Padák mal expresne zložený do 8-ich minút a keď to nešlo naskladať, tak nebol problém vidieť ho, ako nohou tlačí padák ako do *„ruksaku"* a v behu do lietadla si pripínal popruhy. Pri jeho výskoku sa padák miesto 3 - 4 sekúnd otváral 5 - 8 sekúnd za sprievodného zo zeme viditeľného efektu roztrúseného mraku trávy, hliny a kadečoho, čo sa mu pri skladaní a balení do padáka priplietlo. Na zemi sa dokonca priznal, že pri otváraní padáku mu cinkol na helmu háčik, ktorým sa preplietajú padákové šnúry do zväzku. Kto niečo o balení padáku OVP 68 vie, tak si určite myslí svoje.

Celý deň dopadol, našťastie, dobre, teda okrem vystresovaného hríbara a môjho zablúdenia v atmosfére.

Gabriel Kadák

Redakcia HLAS

Texty sú zverejnené v pôvodnej verzii autorov bez úprav.
Podnety občanov možno zasielať na e-mailovú adresu: hlas.stankovce@gmail.com.

Noviny pripravili: Ing. Martin Jurčo, Gabriel Kadák, Bc. Monika Pevná, Ing. Jozef Kadák, Bc. Radovan Siva, Dušan Pevný, Pavol Kurtiš
Ing. Štefan Šmatlák, Tomáš Sliva, Slavo Tomík, Ing. Vendelín Sedláček, Dominika Mojžišová, Pavol Múdry, Mgr. Vlasta Pevná - korektúry.
Grafická úprava: Jano Kukučka, Tlač: DUO PRINT s.r.o., Ľ. Podjavorinskej 5, Nové Mesto nad Váhom, Prevádzka Trenčín Náklad: 1000 ks.
Periodicita vydania: 6x ročne. Zapísané v Zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry SR pod číslom: MK – EV 5100/15.
Vydavateľ: Dušan Pevný, Rozvadze 501, 913 11 Trenčianske Stankovce